

ГорА

2/2020

STIHL

www.stihl.bg

9 770861 757009

www.gorabg-magazine.info

ВИНАГИ ОТЛИЧНО ОБОРУД- ВАНИ

Не можете да избирате терена, на който ще работите, за разлика от оптималния за нуждите Ви инструмент. Тъй като добрият инструмент означава наполовина по-малко работа, STIHL Ви предлага богат асортимент инструменти и принадлежности за работа в гората и всичко необходимо за измерване и маркиране на дърветата в гората. Убедете се сами в първокласното качество на използваните за тях материали, добрата им изработка и конструкцията им за работа с минимално усилие.

WWW.STIHL.BG

STIHL

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ

Председател:
д-р инж. ЦЕНКО ЦЕНОВ -
заместник изпълнителен директор
на Изпълнителната агенция
по горите

Секретар:
РАДКА ЛЯХОВА -
главен експерт в дирекция
„Информационно-административни
дейности“ в ИАГ

Членове:
инж. ВАЛЕНТИН ЧАМБОВ -
началник на отдел
„Промени в горските територии“ в
дирекция „Горски територии“ в ИАГ

д-р инж. ГЕОРГИ ГОГУШЕВ -
заместник-директор на Регионалната
дирекция по горите - Благоевград

проф. ИВАН ПАЛИГОРОВ -
декан на факултет „Стопанско
управление“ в Лесотехническия
университет

доц. ГЕОРГИ КОСТОВ -
ръководител на катедра
„Лесовъдство“ в Лесотехническия
университет

инж. АНТОНИНА КОСТОВА -
държавен експерт в дирекция
„Търговски дружества и държавни
предприятия“ в Министерството
на земеделието, храните и горите

Главен редактор:
инж. БОРИС ГОСПОДИНОВ
boris@iag.bg
bbgospod@yahoo.com

Редактори:

СВЕТЛАНА БЪНЗАРОВА
banzarova@abv.bg

ЮЛИЯ СЪБЧЕВА
yulia_sabcheva@abv.bg

Литературен сътрудник:
ЖЕНЯ СТОИЛОВА
zhenia.stoilova@gmail.com

Технически редактор:
инж. ВАНЯ КИСЪОВА-ИЛИЕВА
vaniakisiova@abv.bg

Дизайн и предпечат:
ТЕМЕНУЖКА МАРКОВА
nushkamarkova@abv.bg

Фоторепортер:
ЙОРДАН ДАМЯНОВ
jordan.damianov@abv.bg

Старши счетоводител:
СТАНИСЛАВА КРУМОВА
tania_mit@abv.bg

Адрес на редакцията:

София 1303, ул. „Антим I“ №17,
тел.: 02 988 86 42;
тел./факс: 02 988 04 15.
<http://www.gorabg-magazine.info>
E-mail: gora@iag.bg
BIC TTBBBG22
IBAN BG39 TTBB 9400 3121 0404 50
СЖ „Експресбанк“ АД, клон София.
Печатни коли 5. Формат 1/8 от 60/90.
Броят е погнупан за печат на
26.02.2020 г. Индекс 20346.
Годишен абонамент - 30.00 лева.
Отделен брой - 3.00 лева.
Отпечатано - „Фатум“ ООД

Подробна информация за дейността на Изпълнителната агенция
по горите може да намерите на Интернет адрес www.iag.bg

В броя

- 2 25 години Природен парк „Странджа“:
С омаята на странджанската зеленика
- 4 40 години Природен парк „Шуменско плато“:
Пътеки за поколенията
- 5 Обзор върху пазара на обла дървесина в световен,
европейски и национален мащаб
- 9 Нови ръководители в горите
- 10 Ново ръководство на ЛТУ: Проф. Иван Илиев -
ректор на ЛТУ, пред сп. „Гора“: Ще работя за повишаване
на авторитета и популярността на нашата Алма матер
- 13 **Ловно стопанство: В ДЛС „Искър“ лопатарите
са с отлични трофейни качества**
- 16 Ловни срещи: Председателят на ЛРД „Сokol“ - Шумен, Стоян
Стоянов: Постигната е промяна в мисленето на българския ловец
- 18 Справочник на ИАГ
- 20 Трофейно дело: Да представим нашия професионализъм
пред обществото
- 21 **Международно изложение: България се представи
с мащабен щанд на „Лов и куче“**
- 22 Проекти: Благородният елен във фокуса на учените
- 24 Минимални цени за ползване на дивеч и дивечови
продукти за организирания ловен туризъм в Република България
- 28 Образование: Устойчиво и достъпно
екологично обучение за училищата
- 29 Памет: Научната дейност на проф. Симеон Недялков
- 30 Горска техника: Акумулаторните триони на „Хускварна“
задават нов стандарт за мощност и производителност
- 32 **Гост на редакцията: Блажка Димитрова:
Философията за нулев отпадък - малки стъпки всеки ден**
- III Обичам България: Какво става с мечтите, които се сбъдват

На корицата
Снимка Йордан ДАМЯНОВ

CONTENTS

- 2 25 years „Strandja“ Nature park
- 4 40 years „Shumen plateau“ Nature park
- 5 Round timber market overview
- 9 New forest leaders
- 10 New leadership of University of Forestry
- 13 Hunting: In State-owned reserve „Iskar“ the Fallow-deer has excellent trophy qualities
- 16 Hunting meetings: Stoyan Stoyanov - the chairman of the Hunting and fishing company „Sokol“ - Shumen
- 18 A reference book of The Executive Forest Agency
- 20 Trophy deed: To present our professionalism to the public
- 21 International exhibition: Bulgaria presents itself with a large stand of „Hunting and Dog“
- 22 Projects: The red deer in the focus of scientists
- 24 Price-list for organized hunting tourism in Bulgaria
- 28 Education: Sustainable and accessible environmental education for schools
- 29 Memory: The scientific activity of prof. Simeon Nedyalkov
- 30 Forest technic: The new Husqvarna battery chainsaws set a new standard for power and performance
- 32 Editorial's office guest: Blazhka Dimitrova
- III I love Bulgaria: What happens to the dreams that come true

25 години Природен парк „Странджа“

С омаята на странджанската зеленика

Още е далеч до цъфтежа ѝ, но датата 24 януари дойде и Дирекцията на Природния парк „Странджа“ покани гости за своята 25-годишнина. Основан с постановление на Министерския съвет на тази дата през 1995 г. като „народен“, с цел „да бъде опазена дългосрочно уникалната природа във водосборите на реките Велека и Резовска и да се осигури устойчиво социално-икономическо развитие в района“, с площ 116 136 ха, и до днес остава най-голямата защитена територия не само в България, но и в Европа. Затова странджанци обичат да казват: „От нас започва Европа“. Още по-далеч се простират корените на обявяването на защитените територии в Странджа - на 29 юни 1933 г. е обявена първата в страната защитена територия - „Горна Еленица-Силкосия“ (389.6 ха). На територията

на Парка (от 1998 г. с категория „природен“) има още 4 резервата - „Узунбурджак“, „Витаново“, „Средока“ и „Тисовица“ (обявени между 1956-1990 г.). Шестнадесет са за-

щитените местности и седем - природните забележителности.

В ПП „Странджа“ известни са 1700 вида растения (50 % от всички видове в България), като 124 от тях са вписани в „Червената книга на Р България“. Застрашени в Европа са видовете кавказка боровинка, пролетна циклама, провански салеп и други. Срещат се 64 реликтни вида, 7 от които имат тук единствените европейски находища, между които и странджанската зеленика (терциерен реликт). От безгръбначните животни консервационно значими са 164 вида, реликтни са 34 вида, а от ендемичните 4 вида са локални и 80 български. Две трети от цялата орнитофауна на България (269 вида птици) и 66 вида бозайници се срещат на територията на Парка.

Днес на територията на Парка живее население на 19 села и два града. А неговото огромно биоразнообразие е предмет на опазване и развитие от колектива на ПП „Странджа“, чиято дирекция се намира в Малко Търново. Тук в туристически маршрути от общо 300 км са обхванати всички важни богатства на този кът на страната. Три са информационно-посетителските центрове - в с. „Граматиново“, с основната експозиция „Редки и защитени видове в Странджа“ и пещерна зала в реални размери, в Малко Търново, който е за цялостното представяне на дейността на Пар-

ка, и най-новият „Приморска Странджа“ - врата от морето към планината.

Паркът има много символи, но най-красивият му отличителен знак е странджанската зеленика. Фестивалът на зелениката е учреден през 2003 г. и се организира през май, когато тя цъфти, в различни странджански селища от територията на Парка. Провежда се поклонническо шествие на петте странджански нестинарски села - през последната седмица на май, а в нощта на 3 срещу 4 юни (Св.св. Константин и Елена по стар стил) в с. Българи се извършва нестинарският обред. Националният възпоменателен събор в чест на Илинденско-Преображенското въстание в м. Петрова нива е през август. На територията на защитената местност „Мишкова нива“ се намира тракийско светилище, посещавано целогодишно.

В предверието на залата „Петя Дубарова“ на Културния център „Морско казино“ в Бургас гостите на тържественото честване бяха посрещнати от 25 рисунки, отбрани специално за годишнината от стотиците творби на деца до 11-годишна възраст от 7 бургаски училища, участвали в конкурса, обявен от Дирекцията на Парка през миналата година. Духът на зелениката присъстваше и в тях (сн. 1).

Тържеството бе открито под звуците на химна на Странджа „Ясен месец веч изгрява“, изпълнена от музикалната група на СУ „Добри Чинтулов“ - Бургас (сн. 2). Директорът на ПП „Странджа“ инж. Румяна Цвяткова поздрави гостите - инж. Тони Кръстев - директор на Дирекция „Горско стопанство“ и инж. Деян Стойнев - главен експерт в ИАГ, проф. Иван Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България, директорите на РДГ - Бургас, инж. Мариян Костадинов и на РДГ - Сливен, инж. Златка Азманова, зам.-директора на ЮИДП - Сливен, инж. Михаил Михайлов, директори на горските и ловните стопанства от територията на Парка, Вълчо Чолаков - областен управител на Бургаска област, Диана Саватева - зам.-кмет на община Бургас, инж. Георги Лапчев - кмет на община Царево, представители на Българска фондация „Биоразнообразие“ (БФБ) (сн. 3). Гост от „другата страна на планината“ бе Мурат Дениз - директор на Регионалната дирекция „Опазване на природата и националните паркове“ - Къркларели, Турция. Всички бивши директори на Парка се отзоваха на поканата за тържеството - инженерите Стефан Златаров, Петко Нанчев, Владимир Димитров, Мишо Жеков, Димо Димов. Сред присъстващите не бяха „ба-

щите“, подготвили обявяването на Парка - Жеко Спиридонов и г-р инж. Дико Патронов, но за тях бяха приготвени плакети „За особени заслуги към ДПП „Странджа“. Известният български актьор от близкото минало Юри Ангелов, който отдавна живее в Странджа и е съпричастен на идеите за нейното опазване, също бе сред поканените.

Инж. Румяна Цвяткова (сн. 4) разказа за историята и дейността на Парка с помощта на мултимедия, която завърши с отзиви на посетителите на защитената територия. Сред тях бяха и думите на малката Лори, която написа: „Странджа е яка!“.

Към колектива на ДПП „Странджа“ се обърнаха инж. Тони Кръстев, който прочете поздравителен адрес от името на министъра на земеделието, храните и горите Десислава Танева, инж. Деян Стойнев - от името на изпълнителния директор на ИАГ инж. Мирослав Маринов. Гостите бяха поздравени лично от проф. Иван Палигоров, Вълчо Чолаков, зам.-кмета на Малко Търново Станка Сточева, Мурат Дениз и Радостина Ценова от БФБ. ДПП „Витоша“ и Регионалният инспекторат по образованието - Бургас, също бяха подготвили поздравителни адреси. Грамоти получиха трима спомоществователи на Парка - НПО „Сороптимист интернешънъл“ - клон Бургас, инж. Велчо Дамянов и Панайот Пенев.

Музиканти и певци от СУ „Добри Чинтулов“ поставиха много приятен завършек на празника. Свещичките на тортата в чест на 25-годишнината първо духнаха работещите в Парковата дирекция (сн. 5), а след тях - и всички досегашни директори (сн. 6). Присъстващите на празника още дълго си общуваха, като си пожелаваха да се видят скоро на Празника на зелениката - жизнерадостното цвете на Странджа.

Светлана БЪНЗАРОВА
Снимки автора
и д-р Никола ДОЙКИН

40 години Природен парк „Шуменско плато“

Пътеки за поколенията

На 5 февруари Дирекцията на Природен парк „Шуменско плато“ навърши 40 години от обявяването на защитената територия. Тържественият повод бе отбелязан с участието на първокласници от СУ „Панайот Волов“, които подариха къщички за птици, изработени заедно с родителите, и участваха при поставянето им по гърбетата в лесопарк „Къшкочеве“ заедно с целия екип на Парка.

На празника бе посветена и изложбата „Преди и сега“ в административния център на ДПП „Шуменско плато“. В изложбата са използвани снимки от Държавен архив - Шумен, и фотографии на Татяна Димитрова и Красимир Христов - експерти от Североизточното гържовно предприятие. Освен през годините са проследени

и промените през различните сезони. В началото на XX в. платото над Шумен е било обезлесено, но в резултат на упорития труд на лесовъдци, паркови служители и общественост днес горите заемат 90 % от територията.

„Основната ни задача е да запазим зеленото си богатство и да възпитаваме децата в любов към природата“ - отбелязва инж. Васил Василев - директор на ДПП „Шуменско плато“. Поддържането на парковата инфраструктура също е сред основните приоритети на Дирекцията, въпреки нередките вандалски прояви.

Природен парк „Шуменско плато“ е обявен за защитена територия на 5 февруари 1980 г. и заема площ от 3896 ха от едноименното плато.

„Паркът е планиран и изграден по всички правила, а близостта до града го прави достъпен и често посещаван“ - отбелязва инж. Василев. През годините са изградени и маркирани туристически маршрути до всички природни и културни забележителности в района. Създадени са и разнообразни тематични маршрути с образователна цел - „Урок по горската пътека“, „Карст под защита - дар за поколенията“, „Флористична пътека“, Специализирана пътека за незрящи, Класна стая на открито и Горски лабиринт за най-малките. Изградени са 11 заслона, места за отдих и за пикник. Част от тях са „осиновени“ от фирми и организации.

Ирина ПАВЛОВА

старши експерт „Образователни дейности и публичност“

Обзор върху пазара на обла дървесина в световен, европейски и национален мащаб

Д-р инж. Любчо ТРИЧКОВ - началник на отдел „Ползване от горите“ в Изпълнителната агенция по горите

Обзорът върху пазара на обла дървесина е провокиран от очертаващото се намаляване на търсенето на средна и дребна обла дървесина за индустриална преработка в България, предизвикано както от спада в търсенето и цените на продуктите от някои сегменти на дървопреработвателната и целулозно-хартиената промишленост на световния пазар, така и от нарастващите цени на обла дървесина у нас.

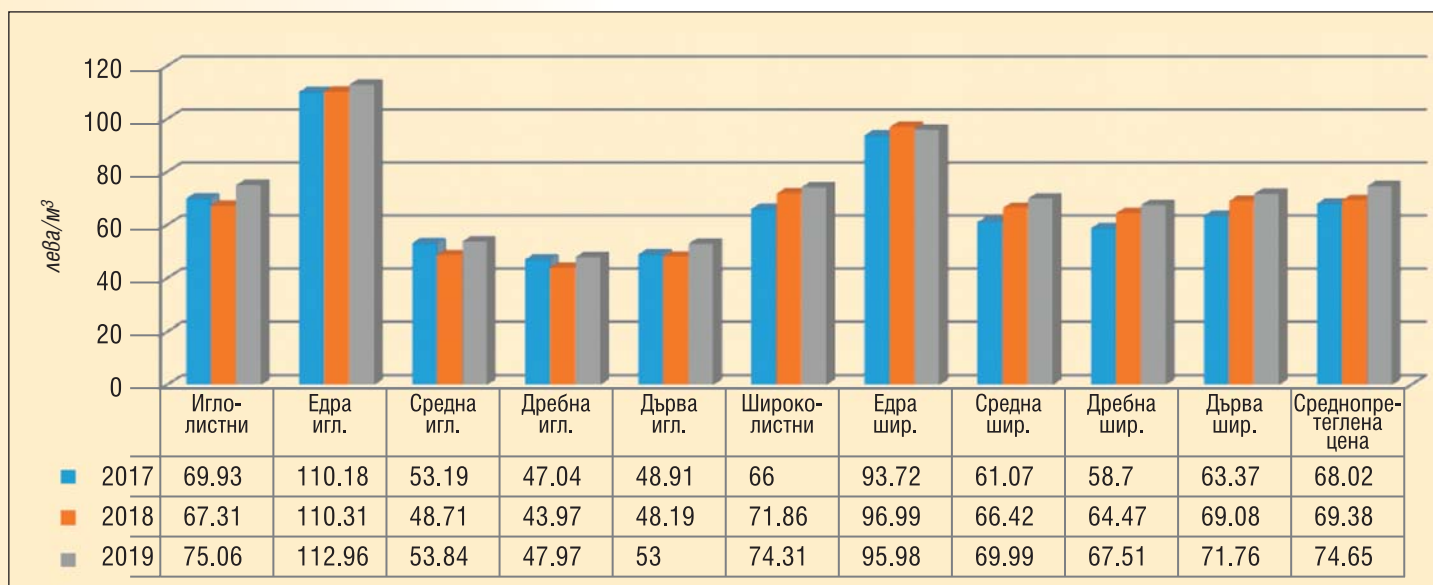
Настоящият кратък преглед на международния пазар на обла дървесина в регионален и подрегионален мащаб е базиран на „Forest Products Annual Market Review“, 2018-2019, издание на FAO (Организацията за прехрана и земеделие на ООН). (Статистическото приложение на годишните горски продукти „Преглед на пазара 2018-2019 г.“ е достъпно на: <https://www.unece.org/forests/areas-of-work/forestsfp/outputs/forestsfpamr/forestsfpamr2019.html> и www.unece.org/gorup/fpamr2019-annex.) Обзорът на пазарните цени на определени сортименти обла дървесина с акценти върху дървесината за индустриална преработка в някои европейски, в т.ч. и балкански, страни е изготвен на база актуална ценова информация за периода 2017-2019 г., съответно за страните от Балканите - Хърватия, Румъния, Словения и Сърбия, и за страни от Централна Европа - Германия, Австрия, Чехия и Словакия, в повечето случаи от официални източници - ценови листи, публикувани на официалните сайтове на държавни служби, управляващи държавните гори в съответните страни. Прегледът на цените на обла дървесина, предлагана от държавните горски предприятия в България, е изготвен въз основа на информация от интернет базираната система на ИАГ - system.iag, модул „Отдаване на дървесина“. Обобщени и разгледани са цените на продажби по основни групи дървесни видове, категории обла дървесина и начини на продажба за периода 2017-2019 година.

Преглед на регионалните и подрегионалните пазари на обла дървесина и дървесни продукти в световен мащаб

- В региона на страните от UNECE (Икономическата комисия за Европа на ООН обхваща 56 европейски държави, страните от ОНД и Северна Америка) общото потребление на обла дървесина (най-общо трупи, технологична и дърва за горене) е 1.4 млрд. м³ през 2018 г., след шеста поредна година на растеж.
- Отчита се, че абиотичните и биотичните фактори (бури и вредителите, в т.ч. корояди и други бръмбари) в Европа са повредили около 140 млн. м³ дървен материал през 2017-2018 г. главно в Австрия, Чехия, Франция, Германия, Италия, Словакия и Швеция.
- В Европа основните търговски потоци бяха от Чехия към Австрия, от Полша към Германия и от Норвегия към Швеция.
- Китай е вносител номер едно на индустриална иглолистна обла дървесина в световен мащаб през 2018 г. (внос 40.1 млн. м³), следван от Австрия (9.1 млн. м³), Германия (8.2 млн. м³), Швеция (6.6 млн. м³) и Република Корея (3.9 млн. м³). Износът на дървен материал от Северна Америка е намалял с 11.7 % през 2018 г. до 18.4 млн. м³ поради намаления износ за Китай, който наложи тарифи за някои американски горски продукти през втората половина на 2018 година.
- UNECE прогнозира, че се очаква намаляване на търговията с обла строителна дървесина в региона с годишен темп от 1.4 % през 2019 до 0.4 % през 2020 година. По региони разпределението е следното: Европа показва увеличаване с 1.3 % през 2019 г., отчасти провокирано от усвояването на дървесината, засегната от корояди, т.е. повредена дървесина (140 млн. м³) и спад от 1.1 % през 2020 г.; реализираната дървесина в държавите от ЕЕССА (Източна Европа, Кавказието, Централна Азия) нараства с 2.3 % през 2019 г. и с още 1.2 % през 2020; в подрегиона Северна Америка реализираните количества

да се увеличат с 1.1 % през 2019 г. и 1.2 % през 2020 година.

- Дървесината в Европа се увеличава непрекъснато от 2012 г. поради по-голямото търсене на дървесни суровини в сектора за преработка на масивна дървесина. Потреблението на дървесни трупи за бичене, на обла дървесина за дървесни плочи и за дървесна целулоза нарасна съответно с 10.3, 8.5 и 5.1 % между 2014 и 2018 година. Добивите на дървен материал са се увеличили най-много през последните пет години във Финландия, Полша и Турция, като Финландия доби рекордните 61 млн. м³ през 2018 г. (нарастване с 23 % за пет години). Добивите на индустриална обла дървесина са се увеличили с почти 10 % в Естония, Финландия, Латвия, Норвегия, Полша и Швеция между 2014 и 2018 г., до общо 198 млн. куб. метра.
- Потреблението на технологична дървесина от целулозната промишленост в Европа се увеличи с 5 % през 2018 г., до 155 млн. м³, най-високото ниво след 11 години. Най-големите увеличения са във Финландия, Швеция, Словакия, Испания и Австрия.
- Добивите на индустриална обла дървесина в региона на ОНД нараснаха с почти 12 % през 2018 г., до рекордните 245 млн. м³, като почти цялото увеличение се дължи на скока на добива на твърда и мека дървесина в Руската Федерация.
- В дървопреработвателната и целулозно-хартиената промишленост разходите за дървесната суровина са основен разход в размер от 45-75 % от стойността на крайния продукт от дървесина. Цените на иглолистната технологична дървесина за целулоза (в щатски долари) се увеличиха с повече от 20 % през последните две години в северозападната част на САЩ, в Западна Канада, Скандинавските страни и Германия. Цената на твърдата технологична дървесина за целулоза е нараснала в 15 от 16 страни през 2017 и 2018 година. Производителите на дървесна каша за целулоза в няколко от основ-

Фиг. Среднопрегледени цени по категории при продажби на сортименти от склад за периода 2017-2019 г.

ните региони, производители на продукти от твърда дървесина, включително Китай, Финландия, Индонезия и Испания, отчетоха, че разходите за производството на целулоза от твърда технологична дървесина се увеличават с 10-30 % между четвъртото тримесечие на 2016 г. и четвъртото тримесечие на 2018 г., като някъде се стигна до затваряне и престой на производствените мощности поради нерентабилност на производството.

● Движенията на цените на трупите за бичене по целия свят бяха разнопосочни - през 2018 г. те са по-високи спрямо 2017 г., ценовите индекси показват 80.73 \$/м³ в началото на 2018 г. - най-високото ниво от 2014 година. Цените на трупите като цяло се повишават в местни валути, но в долари ценовите индекси падат с около 5 % през 2018 г. с укрепването на щатския долар. Най-много са намалели цените между първото тримесечие на 2018

и първото тримесечие на 2019 г. в Европа, особено в централната и източната ѝ част, предвид големите обеми от повредена от бурите и короядите дървесина в Централна Европа. Средните цени в Австрия, Чехия и Германия са намалели с около 10 % в местни валути.

Краткият преглед на пазара на основните продукти от технологична дървесина, т.е. на дървесните плочи и продуктите на целулозно-хартиената промишленост, показва следното:

- Като цяло производството на плочи е нараснало с 1.1 % в региона на UNECE и потреблението - с 1.4 %. Растежът в производството на дървесни плочи продължава и през 2019 г. с очакване за увеличение на производството с 2.1 % и на потреблението с 0.5 %. За подрегиона на Европа производството на дървесни плочи е почти непроменено през 2018 г. и възлиза на близо 75 млн. куб. метра. Има значителен спад от 4.8 % в производството

Таблица

Цените на продажби по основни групи дървесни видове, категории обла дървесина и начини на продажба за периода 2017-2019 г.

Справка за цените на продажби по основни групи дървесни видове, категории обла дървесина и начини на продажба														
Категории	на сечища		от склад на сортименти		на явен търг		продажба на прогнозни к-ва		пряко договоряне и ценоразпис		цена за дърводобив		на сечища	
	лв./м³	лв./м³	лв./м³	лв./м³	лв./м³	лв./м³	лв./м³	лв./м³	лв./м³	лв./м³	лв./м³	лв./м³	лв./м³	лв./м³
2017							2018							
Иглолистни	34.98	69.93	93.41	88.72	49.6	24.54	39.47	67.31	92.09	95	51.41	24.73	42.26	75.06
Едра игл.	74.21	110.18	117.93	115.8	83.04	23.27	78.93	110.31	118.43	122.96	88.73	24.52	78.32	112.96
Средна игл.	27.14	53.19	65.87	60.01	46.68	24.85	30.33	48.71	64.66	63.29	43.98	25.18	30.67	53.84
Дребна игл.	27.26	47.04	48.62	51.42	44.36	25.82	27.1	43.97	49.14	52.95	42.1	25.68	26.6	47.97
Дърва игл.	23.21	48.91	57.41	59.49	44.33	25.26	25.33	48.19	57.99	62.97	43.33	24.48	27.5	53
Широколистни	45.46	66	70.91	68.85	63.85	22.53	48.78	71.86	72.04	75.63	68.92	23.41	50.84	74.31
Едра шир.	66.73	93.72	150.65	92.48	78.31	21.88	71.36	96.99	110.99	99.69	79.88	22.41	72.78	95.98
Средна шир.	43.28	61.07	50.22	59.23	63.25	19.8	46.17	66.42	58.12	66.13	68.13	20.39	49.32	69.99
Дребна шир.	41.41	58.7	47.24	56.03	61.78	19.49	45.39	64.47	55.29	66.69	64.95	20.11	47.79	67.51
Дърва шир.	41.93	63.37	51.72	64.08	63.44	22.93	44.64	69.08	67.05	70.06	68.61	23.91	46.68	71.76
Среднопрегледена цена	41.16	68.02	87.25	79.6	57.14	23.55	45.19	69.38	83.43	84.85	58.63	24.12	47.09	74.65

на шперплат и 0.4 % в производството на плочи от ориентирани дървесни частици (OSB). Тенденциите в производството и потреблението на останалите видове дървесни плочи са следните: дървесновлакнести плочи, фазер (ДВП) - растеж с 0.4 %, за ПДЧ - с 0.3 %.

- Глобалната целулозно-хартиена и картонна индустрия отбелязваше ръст до средата на 2018 г., когато в Азия (особено Китай) и Европа започнаха да се появяват признаци на стагнация, тъй като разходите в целулозно-хартиените сегменти започнаха да влияят отрицателно върху потреблението. Производството и потребление на графични хартии (вестникарски и гр.) продължи да намаляват на почти всеки пазар, тъй като крайните потребители намалиха рекламните си бюджети за печатни медии и се насочиха към електронна комуникация. Спадът на потреблението на графични хартии се ускори в началото на 2019 г. поради повишения на цените. Потреблението на хартия и картон леко спадна в региона на UNECE през 2018 г., като в Европа и Северна Америка намалението е с малко над 1 %, а в подрегиона на ОНД се увеличи с 2.6 %. Производственият капацитет на графична хартия в региона на UNECE спадна с 1.4 млн. т през 2018 г. и се очакваше да намалее с още 4.4 млн. т през 2019 година.

- По отношение на търсенето повишаването на цените на целулозата и по-слабото потребление на графични хартии във всички региони позволи на целулозните преработватели/потребители да натрупат запаси. През втората половина на 2018 г. доставчиците на пазара на целулоза натрупаха рекордни запаси. Резултатът беше постепенно, но продължително понижаване на цените на пазара на целулозата, продължило до средата на 2019 година. Потреблението на хартия и картон в Европа се понижи с 1.2 % през 2018 г., като за графичните хартии спадът е с 4.0 %, налице е и спад с 8.8 % в т.нар. покрити, или хартии с покритие. Повишаването на разходите за хартия насочи потребителите по-бързо към електронна реклама и комуникация. Потреблението на картон, велпие и амбалажна хартия беше сравнително равномерно през 2018 г., с лек спад съответно с 0.5 и 2.1 %.

- Потреблението на дървесна целулоза в Европа намалая с 0.2 % през 2018 г. отчасти поради високите пазарни цени на целулозата и спада в производството на графична хартия, картон и опаковъчни хартии. Натрупаните запаси и намаляващото търсене на хартия за печат и писане и силните маржове за химическа и механична целулоза накараха целулозните преработватели да работят на пълен капацитет, като пуснат големи количества целулоза за пазара. Търсенето на целулоза обаче намалая през четвъртото тримесечие на 2018 г. и допълнителните количества, пуснати на пазара, доведоха до падането на цените, което продължи до средата на 2019 година.

Преглед на цените на обла дървесина в някои европейски държави

Предвид различните подходи и начини на продажби в

отделните страни, различните стандарти, сортименти и категории обла дървесина, налична на ценова информация, обикновено публикувана в местна валута, различен размер на ДДС и налична информация за различни периоди, данните са обобщени и представени като ценови равнища на първичния пазар в евро на плътен кубичен метър, предлагани от съответни държавни структури по по-унифициран начин, франко временен склад, без ДДС, за да може да се направи ориентировъчен коректен преглед на пазара на обла дървесни сортименти. Правим преглед основно на цените на т.нар. технологична дървесина за дървесни плочи и целулоза и на дърва за огрев, която също в определени случаи може да се ползва като технологична.

● Цени на обла дървесина, предлагана на първичния пазар от предприятието „Хърватски гори“ ООД: цените на облага широколистна технологична дървесина за плочи и целулоза варират от 28 до 38 €/м³ за гъба и цера и от 30 до 41 €/м³ за бука, а цените на иглолистната технологична дървесина за плочи и целулоза - от 20 до 31 €/м³. Цените на широколистните дърва за огрев варират от 30 до 41 €/пл. м³, а цените на иглолистните дърва за огрев са средно около 21 €/пл. куб. метър.

● Цени на обла дървесина, предлагана на първичния пазар от предприятието „Сръбски гори“: цените на облага широколистна технологична дървесина за плочи и целулоза варират от 23 до 33 €/м³. Цените на иглолистната и мека широколистна технологична дървесина за плочи и целулоза се движат от 22 до 27 €/м³. Цените на широколистните дърва за огрев варират от 25 до 33 €/пл. куб. метър.

● Цени на обла дървесина, предлагана на първичния пазар в Словения: иглолистна технологична дървесина за целулоза - 29.84 €/м³. Сравнявайки изменението на цените в рамките на една година (октомври 2018 - октомври 2019 г.), цените на иглолистната обла дървесина за плочи и целулоза са се понижали с 1.5 €/м³; цените на широколистните дърва за огрев са средно 44.12 €/м³. При широколистните дърва за огрев цените са се запазили на едни и същи нива за 2018 и 2019 година.

● Референтните цени за 2019 г. в Румъния на основните дървесни видове и сортименти са: до 48 €/м³ за гъбовата технологична дървесина за целулоза и 34.22 €/м³ за гъбовите дърва за огрев, цени, които са близки до тези за буковата технологична дървесина и дърва за горене, възлизащи съответно на 48.7 €/м³ и 33.47 €/м³ за дървата; топлолюбите сортименти от този вид са на цени 37.71 €/м³ за технологичната и 22.67 €/м³ за дървата за огрев; иглолистната технологична дървесина е с цена 43.06 €/м³, дървата за горене са на цена 22.96 €/куб. метър.

● Цени на обла дървесина, предлагана на първичния пазар от предприятието „Чешки гори“ за 2019 г.: технологична дървесина IV клас, здрава, свежа дървесина, с дължина 2-3 м - 39.59 €/м³; дървесина за целулоза V клас, с твърдо и меко гниене, дължина 2 м (2.5, 3, 4 м) - 19.00 €/м³; дърва за горене VI клас, мека дървесина - 15.84 €/м³. Цените на вторичния пазар на дървата за огрев от бук, гъб, бреза, клен възлизат на 47.45 €/м³, а цената на иглолистните дърва е 25.57 €/куб. метър.

● Цени на обла дървесина, предлагана на първичния пазар от държавните предприятия в Словакия, публикувани от Националния лесотехнически център - Институт по горски ресурси и информатика - Зволен, за 2018 г.: за иглолистните, съответно технологична дървесина за целулоза - 29.84 €/м³, и дърва за горене - 22.41 €/м³; за широколистните обл. материали, съответно за технологична дървесина за целулоза - 42.97 €/м³, и за дървата за горене - 51.61 €/куб. метър.

● Цени на обла дървесина, предлагана на първичния пазар в Австрия, публикувани на интернет страницата

на явен търг	продажба на прогнозни к-ва	пряко догова- ряне и ценоразпис	цена за дърводо- бив
лв./м³	лв./м³	лв./м³	лв./м³
2019			
94.01	89.1	51.55	24.98
111.62	116.79	91.91	24.8
68.09	61.63	46.02	25.53
53.46	54.29	44.37	25.38
61.23	60.81	46.25	24.67
72.17	76.61	72.4	24.56
102.33	97.99	82.53	22.5
61.27	68.35	72.22	21.72
58.94	64.1	71.35	21.24
65.65	71.77	72.03	25.24
87.1	82.8	64.39	24.75

на Камарата на земеделието на Австрия по провинции, сортименти и качества, за 2018 и 2019 г.: цените на иглолистната технологична гървесина (смърч и ела) са много различни за различните провинции, например за провинция Бургенланд те варират от 30 до 32 €/м³ и за двете години, но за провинция Долна Австрия средната цена за 2018 г. е 65 €/м³, намалявайки до 53 €/м³ за 2019 г.; за провинция Бургенланд цените на иглолистните гърва за огрев и тези от мека широколистна гървесина варират от 35 до 50 €/пл. м³ за двете години, т.е. средната цена на гърва от мека гървесина е 42.50 €/м³, докато цените на широколистните гърва за огрев варират от 60 до 68 €/пл. м³ за двете години, т.е. средната цена на гървата от твърда гървесина е 64 €/пл. куб. метър.

● Цени на обла гървесина в **Германия** по данни за цените на обла гървесина на производителите на горски продукти от гържавните гори, публикувани в Годишен доклад на Министерството на храните и земеделието на Германия за периода 2012-2018 г.: цените на технологичната гървесина за 2017 и 2018 г. са в посока нарастване общо с 2.7 %, съответно за гървата технологична гървесина цените нарастват от 93.6 €/м³ до 98.1 €/м³; за буковата технологична цените нарастват от 98.06 €/м³ до 101.7 €/м³; при смърчовата технологична цените намаляват от 97.8 €/м³ до 96.3 €/м³; при боровата технологична гървесина цените нарастват от 86.5 €/м³ до 91.6 €/куб. метър.

Общият преглед на цените на продажби на първичния пазар позволява да се направи заключението, че относително най-високи са цените на облага технологична гървесина и гърва за огрев в Германия и Австрия, докато най-ниски са цените в Чехия, Сърбия и Словакия, особено за иглолистната и мека широколистна технологична гървесина и гървата за горене. При наличната информация е трудно да се установят тенденции на изменение, но все пак за някои от страните е налице нарастване на ценовите нива на определени сортименти. Например за Германия цените на технологичната гървесина за 2017 и 2018 г. са в посока нарастване общо с 2.7 %, съответно за гървата, буковата и боровата технологична цените нарастват, докато за смърчовата технологична гървесина намаляват. За Словения, сравнявайки измененията на цените в рамките на една година, цените на иглолистната обла гървесина за плочи и целулоза са се понижали с 1.5 €/куб. метър.

Анализ на цените на обла гървесина, продавана от гържавните горски предприятия в България

За анализа на цените на продажби е необходимо да се отбележи, че важни елементи са общо добитата и продадена гървесина, видът на гървесината и съответните сортименти, които са реализирани, като цените са различни и донякъде зависими и от начина на продажба. Ето защо е важно да се направят и съответни количествени и стойностни анализи по начин на продажба. Обобщената информация е представена в *таблицата*.

Почти всички цени на продажби, в т.ч. и цените за услугата „гърводобив“ са с положителен тренд от около 1.5 лв./м³ до около 7 лв./м³, с изключение на продажбите на явен търг. **Най-общо добитите и реализирани количества гървесина за 2017-2019 г. са:** 5 289 787 м³ за 2017, 5 316 611 м³ за 2018 и 4 914 295 м³ за 2019 година. Налице е намаляване на добитата гървесина с около 400 000 м³ за 2019 г., което е спад с около 7 на сто.

Относно начините на продажби и цените е важно да се отбележи, че след влизането в сила на Закона за горите и реструктурирането на гържавния горски сектор през 2011 г. продажбите на гървесина на сечища, където среднопретеглените цени са най-ниски, нара-

стват прогресивно до 2017 г., като започват от 8 % за 2011 г. и достигат до 52.53 % от общо реализираната гървесина от гържавните гори през 2017 година. През 2018 и 2019 г. продадената на сечища (на корен) гървесина намалява с около 10 % и достига 42.98 %. За периода на анализ от 2017 до 2019 г. среднопретеглените цени на продажби на гървесина на обезличен кубичен метър се увеличават от 37.54 до 43.36 лева.

Количествата обла гървесина, продадени на сортименти, намаляват до 2017 г., когато достигат до около 47.5% от общо реализираната гървесина от гържавните предприятия. През 2018 г. на сортименти са продадени 3.234 млн. м³ гървесина, което е 60.8 % от общо реализираната гървесина, а през 2019 г. по този начин са продадени 2.802 млн. м³ обла гървесина от гържавните предприятия, което представлява 57.02 % от общо реализираната от тях гървесина. Цените на продажби на обла гървесина на сортименти са значително по-високи и след приспадане на разходите за гърводобив от тези при продажби на сечища (на корен). За периода 2017-2019 г. среднопретеглените цени при продажби на сортименти нарастват от 68.02 лв./м³ за 2017 до 74.64 лв./м³ за 2019 г., т.е. с над 6 лв./м³. Трябва да се отбележи обаче, че при продажбите на сортименти **с най-ниски ценови нива са тези на пряко договаряне и по ценоразпис, чийто относителен дял нараства до 2018 г.**, когато достига до 35.7 % от общо реализираната гървесина - 1.899 млн. м³, след което намалява до около 25 % - 1.275 млн. м³ за 2019 година. Среднопретеглените цени при тези продажби също нарастват от 57.14 до 64.39 лв./м³ за 2017-2019 година. Най-общо цените на продажби на сортименти от склад са отразени във *фигурата*. Едната иглолистна гървесина е с по-високи цени от едната широколистна, нараствайки за периода от 110 лв./м³ до около 113 лв./м³, докато при широколистната гървесина ценовите нива са по-ниски, но нарастването е по-голямо и се изменят от 66 до 74.31 лв./м³. Среднопретеглените продажни цени на иглолистните трупи с диаметър над 50 см варират за периода от 131 до 140 лв./м³, с диаметър над 30 см се изменят от 121 до 126 лв./м³, а на тропите за бичене до 30 см се изменят от 100 до 105 лв./м³. Предвид факта, че технологичната гървесина се добива от категориите „егра“, „средна“, „гребна“ и „гърва“, преобладаващо от категориите „средна“ и „гърва“, среднопретеглената цена на иглолистната технологична гървесина е около 47 лв./м³, като се изменя, нараствайки средно от около 43 до 50.53 лв./м³. Цените на иглолистната технологична гървесина от категорията „егра“ се изменят от 59 до 65 лв./м³, но продаваните количества са пренебрежимо малки - до 1200 м³, и не повлияват на среднопретеглените продажни цени.

Среднопретеглените продажни цени на широколистните трупи с диаметър над 50 см намаляват за периода от около 102.15 до 99.2 лв./м³, с диаметър над 30 см варират от 108 до 111 лв./м³, а на тропите за бичене до 30 см нарастват от 78.57 до 86.14 лв./м³. От категориите „егра“, „средна“, „гребна“ и „гърва“, преобладаващо от категориите „средна“ и „гърва“, среднопретеглената цена на широколистната технологична гървесина е около 67 лв./м³, като се изменя, нараствайки средно от около 58 до 69.66 лв./м³. Най-големи количества технологична гървесина е продадена от категорията „гърва“, като среднопретеглените цени тук нарастват от 61.15 до 69.66 лв./м³ за 2019 година. Цените на широколистната технологична гървесина от категорията „егра“ се променят от 63.88 до 79.02 лв./м³, но и тук продаваните количества са относително малки - от 10 000 до 19 000 м³ годишно, и не повлияват достатъчно на среднопретеглените продажни цени.

При цените за услугата „гърводобив“ също е налице сла-

ба тенденция на нарастване на разходите за услуга-та, съответно от 23.55 лв./м³ за 2017 до 24.75 лв./м³ за 2019 г., което е ръст от 1.20 лв./куб. метър.

В заключение може да се обобщи, че за нашите условия ценовите нива на продаваната обла гървесина от гържавните предприятия са следните: най-ниски са цените при продажби на гървесина на сечища (на корен), като среднопретеглените нарастват от 41.16 лв./м³ за 2017 до 47.09 лв./м³ за 2019 г., следват цените при продажби по ценоразпис, които са нарастващи за периода от 57.14 лв./м³ за 2017 до 64.39 лв./м³ за 2019 г., а среднопретеглените цени за продажби на сортименти от склад са най-високи и също нарастват за периода от 68.02 лв./м³ до 74.65 лв./м³. Без явни тенденции на изменение за тригодишния период са цените при продажби на прогнозни количества, нарастващи съответно от 79.6 лв./м³ за 2017 до 84.85 лв./м³ за 2018 и намаляващи до 82.80 лв. (с 2 лв./м³) за 2019 година. С най-високи цени е гървесината, продадена на явни търгове, съответно със среднопретеглена цена за 2017 - 87.25 лв./м³, намаляваща до 83.43 лв./м³ за 2018 и стабилизираща се на началното ниво от около 87 лв./м³ за 2019 година.

Направеният кратък обзор на пазара на обла гървесина на трите нива позволява няколко по-обща заключения:

● Очертаващият се спад в търсенето на средна и

гребна обла технологична гървесина за индустриална преработка се дължи както на насищането на пазара, намаленото търсене на целулоза и гървесна каша вследствие намаленото потребление на графична хартия за печат и писане, и на други продукти от целулозно-хартиената промишленост в световен и европейски мащаб, така и на нарастващите цени на обла гървесина у нас.

● Цените на продажби на гървесина в проучените европейски страни са твърде различни и донякъде обусловени от стандарта на живот в съответната гържава, изключвайки каламитетната гървесна маса, повредена от бурите и вредителите, която за Европа достига до около 140 млн. м³ гървен материал през 2017 и 2018 година.

● На фона на намаленото количество добита и реализирана гървесина в България през 2019 г. от гържавните горски предприятия цените на продажби имат траен ежегоден тренд на нарастване, но не надвишават тези на разгледаните европейски страни освен цените в Сърбия. За периода от 2017 г. с най-добър растеж са среднопретеглените цени при продажби на сортименти, нарастващи от 68.02 лв./м³ за 2017 до 74.64 лв./м³ за 2019 г., т.е. с над 6 лв./м³, докато цените за услугата „гърводобив“ също нарастват, но съвсем слабо - от 23.55 лв./м³ за 2017 до 24.75 лв./м³ за 2019 г., което е ръст от 1.20 лв./куб. метър.

Нови ръководители в горите

На 3 февруари за главен секретар на ИАГ е назначен Ангел Петров.

Роден е на 27 октомври 1973 г. в София.

През 1991 г. завършва 22 СОУ - София, с природо-математически профил, а през 1998 г. - магистърска програма „Индустриален бизнес и предприемачество“ в УНСС - София.

След дипломирането си до 2003 г. работи като бизнес анализатор във външнотърговско дружество. От 2004 до 2012 г. е главен експерт в дирекция „Човешки ресурси“ на Комисията за финансов надзор. От април 2010 до декември 2011 г. е член на екипа на туининг проект BA 07 IB FI 01 „Подкрепа от ЕС за устойчиво изграждане на капацитета на Застрахователната агенция на Босна и Херцеговина, Агенцията за застрахователен надзор на Федерация Босна и Херцеговина и Застрахователната агенция на Република Сръбска“, основно ангажиран с дейностите, насочени към укрепване на административния капацитет на застрахователните

Ангел ПЕТРОВ е главен секретар на Изпълнителната агенция по горите

агенции и развитие на обмяната на информация и статистически услуги.

Започва работа в Националния осигурителен институт през януари 2012 г., като в продължение на половин година е главен експерт в отдел „Управление на човешките ресурси“, Главна дирекция „Човешки ресурси, обществени поръчки, инвестиционна и административно-стопанска дейност“, а от средата на 2012 г. е директор на Дирекция „Човешки ресурси и административно-стопанско обслужване“ на НОИ. На два пъти през 2013 и 2017 г. е и.д. главен секретар на НОИ.

От 2016 г. е член на ресурсния център по САФ към Института по публична администрация и активно работи като консултант за внедряване на европейския модел за цялостно управление на качеството в публичния сектор в редица администрации, както и като експерт за даване на външна обратна връзка по САФ. Лектор по теми в областта на стратегическото и оперативното планиране в публичния сектор и управление на изпълнението на стратегически планове и документи.

От края на 2017 г. е главен секретар на Министерството на труда и социалната политика.

Автор на публикации в областта на управлението на човешките ресурси в гържавната администрация, функционалния анализ и проектирането на организационни структури.

Женен, с три деца.

Ново ръководство на ЛТУ

**Проф. д.н. Иван ИЛИЕВ - ректор
на Лесотехническия университет, пред сп. „Гора“**

Ще работя за повишаване на авторитета и популярността на нашата Алма матер

На 20 януари в Аулата на Лесотехническия университет се проведе Общо събрание, на което за ректор за мандатния период 2020-2024 г. бе преизбран чл.-кор. проф. д.н. Иван Илиев. Зам.-ректор по учебната дейност е проф. д-р Милко Милев, по акредитация, международна интеграция и връзки с обществеността - проф. д-р Боянка Желязова, по научноизследователската дейност и академичен състав - доц. д-р Нено Тричков. Избран бе и Академичен съвет.

- Проф. Илиев, преизбран сте за ректор на Лесотехническия университет. Това безспорно е признание за Вашата работа. Какво постигнахте през първия мандат?

- През изтеклия мандат усилията на Университета бяха насочени към повишаване на качеството на обучение чрез актуализиране на учебните планове и програми, повишаване на качеството на научноизследователската работа, модернизация и разширяване на материалната база, разширяване на системата за финансово стимулиране на преподавателите и студентите.

Университетът получи институционална акредитация с оценка 9.00 за 6 години и капацитет 4600. Беше получена и програмна акредитация по 7 професионални направления, от които с най-висока оценка е 4.4 „Науки за земята“ (9.63). Беше получена акредитация на 31 докторски програми, като с най-висока оценка измежду тях е научната специалност „Лесовъдство“ (9.54). През изминалия 4-годишен период Лесотехническият университет завоюва първо място в националната рейтингова система за професионалните направления „Горско стопанство“ (за 2016, 2017, 2018 и 2019 г.), „Ветеринарна медицина“ (за 2016, 2017 и 2019 г.) и „Растениевъдство“ (за 2019 г.). По неофициална статистика Лесотехническият университет се нарежда измежду петте най-добри в страната.

В унисон с новостите в науката и образователния процес в Европа през изтеклия мандат бяха актуализирани учебните планове за всички специалности, „Технология на гървесината и мебелите“ придоби статут на специалност от регулирана професия, разкрита е задочна форма на обучение в специалност „Екология и опазване на околната среда“ за ОКС „бакалавър“ и започна обучението на 20 чуждестранни докторанти. В областта на международното сътрудничество Университетът подписа 26 договора и меморандуми с чуждестранни и български университети, институции и фирми, сред които Аристотеловият университет (Со-

лун, Гърция), Ливанският университет (Бейрут), Университетът по селскостопански науки и ветеринарна медицина (Клуж-Напока, Румъния), Университетът в Джорджия (Атина, САЩ), Отделението за инженерни науки към БАН, Разсадник „Darby“ (Англия), „Landscape Services“ (САЩ), „Schwabische Baumschulen Naage“ (Германия), Област Ловеч, Община Сандански, Столична община - район „Възраждане“, район „Младост“ (София) и други.

По национална програма „Млади учени и постдокторанти“ бяха осигурени стипендии на 21 постдокторанти и 10 млади учени, на обща стойност 59 000 лева. Чрез проект „Студентски практики“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ подобриха своите практически умения 342 студенти, които бяха подпомогнати с 288 000 лева. През изтеклия мандат на студентите от Лесотехническия университет са изплатени 6317 стипендии, 329 помощи и 186 награди на обща стойност 1 532 727 лева.

По проект „Студентски стипендии“ и по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ (2016-2018 г.) на студентите допълнително са изплатени 1126 стипендии и 242 награди за постижения, на обща стойност 792 680 лева.

През мандат 2016-2020 г. в Лесотехническия университет се работеше по 4 проекта по Оперативни програми „Региони в рас-

меж“ и „Наука и образование за интелигентен растеж“ с бюджет над 5.4 млн. лева. Те бяха насочени към модернизирани на университетската инфраструктура, подкрепа на научния капацитет на ЛТУ - предимно докторанти, специализанти и студенти, подкрепа на практическото обучение на студентите в реална работна среда и създаване на „Център по компетентност“ в областта на екологията. Продължи работата и бяха разработени 4 проекта по програми „Леонардо да Винчи“ и „Erasmus +“. Разви се научноизследователската работа чрез разработването на 25 проекта към Фонд „Научни изследвания“. Със средства от държавния бюджет колегите от Университета работиха по 63 научни проекта на обща стойност над 700 000 лв. и 50 научни и научноприложни проекта на стойност над 800 000 лв. в областите на лесоустройството, лесоустройството, стопанисването на горите, екологични оценки и мониторинг на обекти от Република България, изпитване на дървесина и дървесни материали, изпитване на лекарствени средства върху животни. Бяха проведени 13 международни и 4 национални научни конференции и олимпиади. Продължава публикуването на 4 научни списания на английски и 1 на български език. Две от тях се реферират в световноизвестните бази данни на Web of Science и SCOPUS („Propagation of Ornamental Plants“ и „Forestry Ideas“). Разработена е и функционира система за финансово стимулиране на колеги от Университета, публикуващи в списания с impact factor.

Значително е подобрена базата за учебна и научноизследователска работа на студентите и преподавателите чрез изграждане на нов етаж на площ над 2300 м², оборудвана с апаратура, 135 компютъра, 26 мултимедийни устройства и обзавеждане, изработено в Базата за дървообработване и мебели на ЛТУ. Изцяло са подновени отоплението, топлопреносната мрежа и осветлението с енергоспестяващи тела и са изградени нови площи в горното пространство и ботаническата градина на Университета. Направени са 3 нови панорамни асансьора в централната сграда. Изградени са 7 нови стаи и е разширена зелената система в Учебно-спортния лагер в Несебър.

Реновирани са 50 учебни зали, лаборатории и кабинети и е разработен проект за нова сграда за обучение и научноизследователска работа на студентите и преподавателите от Факултета по ветеринарна медицина. В студентските общежития са реновирани коридори и читални, а с личния принос на студентите от специалност „Технология на дървесината и мебелите“ са изгра-

ботени над 200 нови легла и 45 бюра.

Значим е и приносът на студентите за популяризирането на Лесотехническия университет. Много от тях участваха в конкурси за изготвяне на проекти за озеленяване на общини в България. Гордост за нас са призовото III място в отборното класиране по горски многобой в Бърно (Чехия), спечелените 103 медала на зимни и летни университетски игри, и национални студентски първенства, а съставът на ЛТУ за фолклорни танци е абсолютен световен шампион за 2017 година.

- Какви са предизвикателствата и целите, които си поставяте по време на втория мандат?

- Поколения преподаватели, служители и студенти са работили и са се обучавали в Лесотехническия университет. Техните достижения са достойни за продължаване и развитие на традициите на Университета при формиране на основната цел и принципи на работа на настоящия му състав.

Предизвикателствата, пред които ще бъде изправен Университетът през следващите 4 години, произтичат от: влиянието на демографския срив в страната и острата конкуренция между висшите училища за привличане на кандидати-студенти; осезаемата зависимост на бюджетния финансов ресурс от класацията на професионалните направления в рейтинговата система; пряката зависимост на финансирането на научноизследователската дейност от мястото на ЛТУ в наукомеритните класации, основани на публикации, реферирани в световните бази данни (Web of Science и Scopus). Ето защо основна цел на моята бъдеща работа ще бъде награждане на постигнатото за развитие на ЛТУ като модерен учебен и научен център, пълноценно интегриран в европейското и международното образователно и научноизследователско пространство.

Приоритетите на моята дейност са насочени към развитие на научноизследователската работа, усъвършенстване на обучението и материалната база на Университета.

- Какви приоритети определяте в учебната и научноизследователската дейност?

- Необходимо е привличане на повече кандидати-студенти особено в инженерните специалности. За целта заедно с екипа си и деканските ръководства ще продължа да провеждам постоянна и широка кандидатстудентска кампания.

Особено внимание ще отделя за подпомагане на обучението по специалностите, които имат конкуренция в

Академичният съвет на Лесотехническия университет

▲
◀ Новият етаж на сградата на Лесотехническият университет и една от учебните зали

Част от проекта за нова сграда на Факултета по ветеринарна медицина

страната, както и за укрепване на по-младите специалности в Университета.

Съвместно с факултетите и бизнес партньори ще подпомагам обогатяването и осъвременяването на учебните планове с цел подобряване на обучението и максимално доближаване до практиката.

Ще продължа да работя за развитие на обучението по чужд език за чуждестранни докторанти и студенти, чрез обявяване на прием на чуждестранни студенти по всички специалности.

Приоритет в работата ми със студентите и докторантите ще бъде да стимулирам и развивам мобилността по програми „Еразмус +“, „ЦЕЕПУС“ и други, както и с чуждестранни университети, институти и фирми за обмен на студенти и докторанти с цел изучаване на чуждестранния опит, популяризиране на висшето образование в ЛТУ и провеждане на съвместна учебна и практическа дейност. За целта ще използвам и натрупания личен опит в тази насока.

Необходимо е да насърчаваме способните ни студенти с изявен интерес към научноизследователска работа чрез разкриване на повече докторантури във всички специалности на ЛТУ и привличане на повече млади специалисти за обучение.

В изминалите години наши студенти от специалностите „Ветеринарна медицина“, „Ландшафтна архитектура“, „Инженерен дизайн“ бяха носители на национални

и международни награди. Ще подпомагам и широко ще популяризирам подобни учебни и научноизследователски постижения на студентите в медиите и интернет страницата на Университета.

Приоритет в работата ми ще бъде и научното израстване на преподавателския състав и във връзка с това трябва да увеличим броя на проектите по двустранни и многостранни международни програми. Имаме натрупан опит и в работата по оперативни и други програми. Ще отделя специално внимание и на развитието и финансовото стимулиране на научните издвания на Университета, публикуващи на чужд език.

- Ще продължите ли работата по развитие на материалната база?

- Всичко набелязано е трудно осъществимо без развитие на инфраструктурата и материалната база. Приоритетен характер в работата ми в тази насока ще бъде изграждането на нова сграда за студентите и преподавателите от Факултета по ветеринарна медицина.

Ще подкрепям активизирането и подобряването на учебната и научноизследователската среда в Университета, в двете учебно-опитни горски стопанства и Учебно-опитната база във Враждебна чрез реновиране на учебни зали и лаборатории и подобряване на ботаническата градина и на парковите пространства в Учебно-спортната база - Несебър.

В тази насока имам решимостта да продължим и обновяването на лабораторната база. Ще продължим привличането на бизнеса за подобряване и модернизация на базата, средствата за обучение и научни изследвания.

- Какво е необходимо за поддържане и издигане на популярността и авторитета на Лесотехническият университет?

- Ще лансирам разширяването на връзките ни с обществеността за по-добро представяне и място на Университета в публичното пространство чрез решаване на общественозначими проблеми в областта на горското стопанство, екологията, ветеринарната медицина, ландшафтната архитектура за привличане на кандидат-студенти. За целта е необходимо развитието на дейността на различните ни центрове, звена и структури, ежегодно организирани на „Ден на отворените врати“, стимулиране на участието на университетски преподаватели в национални консултативни и експертни комисии и съвети и в управлението на браншови и професионални организации, развитие и стимулиране на по-преки връзки с МОН, МЗХГ, МОСВ, МРРБ, ИАГ, БАН, НВМС, други министерства, университети и институти в България и чужбина и фирми производители. Ще продължа да поддържам и преки комуникации със съсловните ни професионални организации.

Вярвам, че всичко това ще допринесе за повишаване на авторитета и популярността на нашата Алма матер, нещо, на което особено гържа.

**Разговора проведе Юлия СЪБЧЕВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ**

В ДЛС „Искър“ лопатарите са с отлични трофейни качества

Там, където хълмистата седловина, която свързва най-южните части на Лозенската планина с югозападните склонове на Ихтиманската Средна гора, се докосва до яз. „Искър“, се простира Държавното ловно стопанство „Искър“ вече 50 години.

Стопанството е създадено с разпореждане на Министерския съвет през 1969 г. с обща площ 4700 ха като юридическо лице, което се ръководи и финансира от Министерския съвет - Служба „Охрана“. В книгата си „Довното стопанство на България“ инж. Георги Стенин разказва, че идеята за създаването му дошла от известния писател и ловец Емилиян Станев по време на лов по тези места с Пенчо Кубадински - член на тогавашното правителство и също западен ловец.

Веднага след обособяването на Ловното стопанство започва подобряване на естествените условия за живот на дивеча и опазването му от хищници и браконieri. Годишно се засяват и обработват по около 800 ха дивечови ниви и ливади. Строят се биотехнически съоръжения, осигуряват се фуражи. През те-

зи първи години (1969-1974) ръководител е полковник Лазаров, известен с професионалните си умения по дърворезбарство. В Стопанството са се изработвали уникални поставки за добитите трофеи.

През 1973 г. 3000 ха предимно горска площ е оградена със стабилна ограда с височина 2 м, с излаз на брега на язовира. Около Стопанството са обособени три буферни зони. В заграждението започва дейност за реклиматизация на благородни елени, аклиматизация на лопатари и муфлони. Любопитно е, че е направен опит за заселване на архари, лосовете и козирози, внесени от Монголия, които обаче преплуват язовира и стават жертва на браконieri.

Към края на 80-те години на XX в. са оградени 1500 дка дивечови ниви, около 7000 дка се стопанисват като ливади. Построени са модерни капани за улов и разселване на дивеч - благородни елени, елени лопатари, муфлони и диви свине. Дивечовите запаси се увеличават, като същевременно се подобряват и трофейните качества, което заедно с отличните условия за лов

Колективът на ДЛС „Искър“ с директора инж. Атанас Дарелов и гл. счетоводител Александър Шаренкапов (четвърти и трети от дясно наляво на първи ред)

Елен лопатар на фона на яз. „Искър“ и планината Рила в далечината

Ловната хижа

дава възможност за развитие на ловен туризъм. През 1990 г. Ловното стопанство е предадено за стопанисване на Комитета по горите и горската промишленост, но няколко месеца по-късно с решение на Министерския съвет е предоставено на Висшия лесотехнически институт. Оттогава датират студентските учебно-опитни практики по ловно и рибно стопанство, които са добра традиция и до днес. „Съвместната дейност с Лесотехническият университет е с дългогодишна история и редица ловни постижения“ - споделя настоящият директор на ДЛС „Искър“ инж. Атанас Дарелов. През 1992 г. с постановление на Министерския съвет се създава Ловно стопанство „Искър“ като юридическо лице към МС с предмет на дейност база за обуче-

ние на студенти от ВЛТИ, както и за охрана и възпроизводство на природните ресурси. Изграждат се 12 специални хранилища за фуражи. Особено внимание се отделя на улова на дивеч и разселването му в други райони, за което са построени съвременни капани. За успеха на Стопанството, съхраняването и умножаването на дивечовото богатство безспорен принос има неговият втори директор инж. Иван Явричев, който го ръководи близо 38 години. След неговото пенсиониране през 2012 г. директор в продължение на 6 години е инж. Людмил Харизанов, който

също остава професионалният си по черк. Днес Държавното ловно стопанство „Искър“ - Самоков, е териториално поделение на Югозападното държавно предприятие - Благоевград, а инж. Атанас Дарелов е негов директор от две години и следва линията на своите предшественици за запазване на популацията и отглеждане на качествени трофейни животни. „В стопанството е водена интензивна и целенасочена ловностопанска дейност, за което говорят достигнатите дивечови запаси, тяхното състояние и изградените биотехнически съоръжения“ - казва директорът. Дивечовите запаси наброяват 550 благородни елена, 850 елена лопатари, 200 диви свине, 50 муфлона, 100 сърни. От хищниците се срещат вълк, чакал, чиято численост се регулира, както и лисица, бялка, дива котка, видра, златка и язовец. Годишно се ползват (селекционно и трофейно) около 80 благородни елена, 200 елена лопатари, 200 диви свине, 5-6 сърни, 2-3 муфлона. Над 100 животни се улавят за разселване, сред които повече от 50 елена лопатари и 10 благородни елена, което е признание за генетичните качества на дивеча.

Докато в миналото благородният елен е бил емблема на Стопанството с най-високи трофейни качества, днес еленът лопатар го измества. „При нас еленът лопатар е сред най-добрите в страната“ - уверено заявява инж. Дарелов. Но тук не се разчита на стари лаври, а работата по подобряване на трофейните качества на дивеча продължава с правилно подхранване и внос на животни.

През последните години се отстрелват по няколко елена лопатари с оценка на трофеите над 203 т. по СИС, които се доближават до националния рекорд. Отстреляни са и трофеи на благороден елен с оценка 217.27 т., дива свиня - 127.32 т., вълк - 43 т. по СИС. През миналата година са внесени 20 диви заека за освежаване на местната популация, направен е опит за разселване на яребица. В момента тези два вида не се ловуват, за да се даде възможност за увеличаването на запаса.

На територията на стопанството съществуват две дивечови огради - едната се простира на 3900 ха и заема голяма част от площта на стопанството

(4870 ха), а другата е на 400 ха, която се използва за подобряване на качествата на благородния елен. Около 3000 дка са дивечовите ниви, а заедно с дивечовите ливади достигат 8000 декара.

Благодарение на оградите, както и на генонощната охрана и грижа браконьерството е намалено до минимум. За спокойствието на дивеча на смени се грижат 4 ловни надзиратели и 2 горски стражари.

Стопанството разполага с ловен дом и ловна хижа с капацитет 8 двойни стаи. Предлага се възможност за риболов на две малки езера, до едното от които е изградено рибарско бунгало. Можете да поияздите чистокръвни коне от породата „Източнобългарска“. По традиция Стопанството се посещава от ученици и деца от детските градини в района, за малките природолюбители се организират беседи, които ги запознават с дивеча и ловностопанските дейности. Фотосафарито е сред чудесните възможности да прекарате времето си на открито и да направите запомнящи се кадри на дивеча и на красивата природа с гледки към заоблените хълмове и язовир Искър, а в далечината белеят билата на Рила и Витоша. От година на близо 5 дка е създадена овощна градина, където се отглеждат и арония, боровинки, малини, ягоди, като допълнителна атракция към меню-

то на гостуващите наши и чуждестранни ловци. В последните години българските ловци преобладават пред чуждестранните, като общият им брой е около 150 годишно. Докато чуждестранните ловци се интересуват предимно от трофеен лов на лопатар, благороден елен, дива свиня, българските предпочитат селекционния отстрел.

Изобилието от дивеч в същото време създава проблем с възобновяването на гората. Дивечът не оставя погостът да се развива, а залесяването е много трудно. Възможното решение е да се залесява на малки площи, които да се обезопасят с 3-метрови огради, което е скъпо начинание и се нуждае от външно финансиране, споделя директорът.

Със спокойствието на дивеча е съобразен и гървобивът, който се извършва основно със собствени работници и където е възможно, за извоз на гървесината се използват коне, а продажбата се извършва от временен склад. Общият обем е около 14 000 м³ годишно, предимно гърва от широколистна гървесина. Все по-трудно обаче се намират постоянни опитни работници. Същото важи и за квалифицирания персонал с висше лесовъдско образование - заедно с директора в Стопанството работят общо трима инженери. Общата численост на персонала е 52 души. Недостигът на кадри е сред основните проблеми, споделя инж. Дарелов. Въпреки че тук преминават практика много студенти, младите хора не се ориентират към работа в ловното стопанство, където трудът е по-тежък, изисква отдаденост и често излиза от рамките на работното време. Проблем е и липсата на съвременна, удобна административна сграда. „Важно е да се подобрят условията на труд и работна среда, за да привлечем млади кадри“ - коментира директорът. И ни изброява плановете, за които не би му достигнало генонощето, но пък изглежда от онези хора, които искат за тях да съдят по делата им. Затова вярваме, че недалеч във времето ще има още постижения, за които да говорим и пишем.

Юлия СЪБЧЕВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ

Председателят на Сдружение „Ловно-рибарско дружество „Сокол“ - Шумен, Стоян СТОЯНОВ

Постигната е промяна в мисленето на българския ловец

Стоян Стоянов е председател на Управителния съвет на Сдружение „Ловно-рибарско дружество „Сокол“ - Шумен, заместник-председател на Съвета по лова към РДГ - Шумен, и член на Управителния съвет на Националното ловно-рибарско сдружение „Съюз на ловците и риболовците в България“. По професия е адвокат.

- Кои бяха успехите и най-сериозните трудности в работата на Сдружение „Ловно-рибарско дружество „Сокол“ - Шумен, през изминалия ловен сезон?

- На първо място, ограничаването на болестта африканска чума по свинете. Организирахме няколко събирания и инструктажи с председатели на ловни дружини, ръководители на лова, ловци от ловните дружини по места. Методическа помощ получихме от служителите на БАБХ, СИДП - Шумен, държавните горски стопанства на територията му и РДГ - Шумен. Закупихме фризери, лични предпазни средства, дезинфектанти, пръскачки, пластмасови контейнери за съхранение на странични животински продукти с цел транспортирането им до екарисаж в Шумен, направихме ями. Сдружението постигна успех с изпълнението на плана за отстрел и показател за това е общият брой на отстреляните диви свине през 2019 г. - 182, при предвидения план - 120.

Затрудни ни това, че трябваше да разчитаме единствено на средствата на Сдружението, което постави на изпитание бюджета му. На срещата на ловните сдружения с представители на БАБХ, ИАГ и МЗХГ предложих отчисленията от вноската за стопанисване на дивеча към държавата да останат в ловните сдружения и да се използват за превенция и борба с АЧС и за зади-

вечаване с други видове.

Макар да имаше и негативни нагласи от страна на ловците към предприеманите мерки за борба и превенция на АЧС, всички ги прилагаме последователно и в срок. Все още сме на мнение, че с оглед на нашия ландшафт индивидуалният отстрел е неприложим в пълна степен. Резултати постигнахме основно при груповия лов на дивя свиня, като преизпълнихме плана си за отстрел. При предстоящите събирания на дружините ще направим анализ на резултатите от таксацията и ще се постареем да изготвим подходящ план за отстрел при груповия лов за новия сезон, съобразен с плътността на дивата свиня в предоставените ни ловностопански райони.

- Какви проблеми очаквате в близко бъдеще?

- Намаляването на популацията на дивя свиня или пълното ѝ изчезване в цели региони ще доведе до намаляване на приходите от лов на този вид дивеч, който е основен за Североизточна България, а оттам и до невъзможност за поддържане на високо ниво на мерките за биосигурност. Може да се стигне до намаляване на щатния персонал с произтичащите от това последици за контрола на предоставените ловностопански райони, а при най-лоша прогноза - отлив на ловци и фалит на ловни сдружения. Предотвратяването на тези проблеми е възможно - интензивно разселваме други видове дивеч - фазан, яребица, полудива патица, от миналата година и див заек, който е изчезващ вид в Шуменско.

- А с какво бихте се похвалили?

- През последните 11 години активно заживечаваме в предоставените ни ловностопански райони основно с фазан и яребица, защото двата ловни вида бяха достигнали критичния си минимум към 2009 година. Постигнахме стабилна и изобилна популация, което обаче не е основание да спрем със заживечаването. Стараем се всяка година да внесем в природата около 600-700 фазана и 800-900 яребици съобразно техните местообитания. Това ни дава допълнителни възможности за лов - за 2019 г. отстрелът при фазана е 87 %, а при яребиците - 81.4 % от планирания отстрел.

От миналата година част от природата на района станала 220 зайци, доставени от фермата на НАРС-САРБ в Луковит. В резултат от липсата на естествена хранителна база в естествени местообитания и поради масовото монокултурно земеделие (стотици декари, засети само с един вид култура, използването на пестициди и бавноразтворими торове) популацията на заека бе под критичния минимум и на практика е изчезващ вид в предоставените ни ловностопански райони, а и в цяла Североизточна България.

През последните години започна изграждането на овоцни градини, площи с лавангула и маточина, със зеленчукови насаждения, земеделски площи бяха засети с азотозапасаващи култури или нарочно бяха оставени незасети, което намали натиска върху популацията на дивия заек. Стремеежът ни е да помогнем на вида побързо да преодолее критичния си минимум, да опресним кръвта на малкото останали екземпляри и по възможност най-естествен начин да увеличим популацията му. През тази година амбицията ни е да внесем в природата около 300 фермерно отгледани зайци на 90-дневна възраст. Това обаче не може да се случи само с финансовия ресурс на Ссружението. Неоценима бе финансовата подкрепа на НЛРС-САРБ при миналогодишното задивечаване. Чрез механизмите на Националната програма за разселване на дивеч Ссружението беше съфинансирано наполовина при закупуването на зайците. Надяваме се, че това ще стане и тази година. Обнадежени сме от резултатите от миналогодишното разселване, но въпреки това на последното общо събрание ловците настояха този вид дивеч да не се ловува поне в близките 5 години, а след това лов да се планира след обстоен анализ.

През настоящата година планираме и разселването на полудива патица, което не е правено в региона повече от 15 години.

- Как се справяте със случаите на браконьерство?

- От началото на 2020 г. имаме съставени 2 акта за браконьерство от общо 6 от страна на ловните ссружения в цяла България. Проблемът е, че ако лицето, заловено да браконьерства, не е член на Ссружението, няма как да му вменим дисциплинарна отговорност. В България има два ловни съюза и много ссружения, които не членуват в нито един от тях. Масова практика е, когато изключим наш член за браконьерство, той веднага да заяви членство или в ссружение, членуващо в другия ловен съюз, или в някое от независимите ссружения и да бъде приет. Липсва дисциплинационният ефект не само за изключения ловец, но и за всички останали, които разбират, че е достатъчно да сменят ссружението и отново да продължат с браконьерските прояви. Предлагаме наложението от ссружението наказанието да бъдат отразявани в системата на ИАГ по партидата на всеки регистриран ловец и той да не може да подновява ловния си билет до изтичане на наложеното му от ссружението наказание, което ще ограничи в голяма степен проявите на браконьерство.

- Какво, според Вас, е бъдещето на лова у нас в условията на африканската чума по свинете и изобщо?

- През последните години ловът бе концентриран основно върху дивата свиня. В условията на АЧС ссруженията постепенно ще се ориентират към останалите видове лов, но трябва своевременно да се подготвят за това. Ловците разбират, че грижата за дивеча е отговорност на всеки от тях - разселване, подхранване, устройване на местообитанията, борба с хищниците и браконьерството, прилагане на мерките за биосигурност срещу африканската чума по свинете.

Очакваме от държавата по-активно да се намеси и да намали финансовото бреме върху ссруженията, като

Ловен трофей от ЛРД „Сокол“ - Шумен

им преотстъпни целево финансовите средства, които се отчисляват от вноската за стопанисване. Тази сума сега потъква в общия държавен бюджет.

Трябва да се увеличи контролът върху дейността на ссруженията, които не членуват в нито един от двата съюза, защото при тях разходването на средствата от вноската „стопанисване“ и от разрешителните за лов масово не се използват по предназначение и както е посочено в Правилника за прилагане на Закона за лова и опазване на дивеча.

През последните години с работа и усилия постигнахме промяна в мисленето и нагласата на ловците, което доведе до много добри резултати. Членовете на Ссружението ни започнаха да се грижат за животните като стопани. Показателен за това е и увеличеният ръст на популациите на сърна, благороден елен, фазан, яребица, дива свиня. По време на кампания за задивечаване с див заек ловците гласуваха 4 лв. допълнителна годишна вноска, която се събира във фонд. Към момента само от тази година са събрани 3200 лв., които ще използваме по предназначение в предстоящата кампания по задивечаване. Изказвам благодарността си към председателите на ловно-рибарските дружини в Дибич, Средня, Лозево, Ивански, Дивдядово и Овчарово, без да подценявам труда на останалите колеги. Не бива да остане неотбелязана и работата на служителите на Ссружението - налице е много добра организация във всички сфери на дейността ни, постоянен контакт с ловните дружини, ежедневни обходи на ловните райони, много добра работа с държавните органи, ангажирани с лова.

Публикацията подготви Георги ГРОЗДЕВ

**МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО,
ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ**
ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ГОРИТЕ

Бул. „Христо Ботев“ № 55, София 1040
Автоматична телефонна централа 02 98 511,
факс: 02 981 37 36, e-mail: iag@iag.bg

ул. „Антим I“ №17, София 1303
Автоматична телефонна централа 02 9045

Отразени са данните до 11.02.2020 г.

име и фамилия	длъжност	вътр. тел.	директен
РЪКОВОДСТВО			
инж. Мирослав Маринов	изпълнителен директор	503	02 90 45 310
Маргаритка Игнатова	главен специалист	503	
д-р инж. Ценко Ценов	зам. изпълнителен директор	509	
Величка Марина	главен специалист	509	
Ангел Петров	главен секретар	504	
Яница Анастасова	главен специалист	504	
инж. Димитър Баталов	служител по сигурността на информацията		
Веска Делчева	финансов контролър	557	
ЗВЕНО „ВЪТРЕШЕН ОДИТ“			
Благовеста Лалова	ръководител		02 90 45 351
Тони Илиева	гл. вътр. одитор		02 90 45 323
Вася Михайлова	гл. вътр. одитор		02 90 45 323
Антония Стоименова	вътрешен одитор		02 90 45 323
ОБЩА АДМИНИСТРАЦИЯ			
ДИРЕКЦИЯ „ФИНАНСИ И УПРАВЛЕНИЕ НА СОБСТВЕНОСТТА“			
Валерий Павлов	директор	559	
Диана Христова	старши експерт	559	
ОТДЕЛ „СЧЕТОВОДСТВО И ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ“			
Тодор Богомилов	гл. юриконсулт	392	
Анастасия Воденичарова	гл. юриконсулт	517	
Ерджан Мурад	гл. юриконсулт	517	
Сашка Димова	главен експерт	560	
Мирела Петкова	главен експерт	560	
Лозина Гилова	главен специалист	560	
ОТДЕЛ „БЮДЖЕТ И УПРАВЛЕНИЕ НА СОБСТВЕНОСТТА“			
инж. Катерина Кутина	началник	554	
Ваня Христова	главен експерт	553	

име и фамилия	длъжност	вътр. тел.	директен	
Божана Георгиева	главен експерт	554	02 90 45 311	
Вяра Костова	главен експерт	553		
Анелия Гаврилова	главен експерт			
Мария Маринова	старши експерт	554		
Асен Марков	старши експерт	560		
Татяна Михайлова	главен специалист	392		
Христина Минчева	старши специалист	554		
ДИРЕКЦИЯ „ПРАВНО-АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЙНОСТИ“				
Илиан Точев	директор	754		
ОТДЕЛ „ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ И АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ“				
Александър Фердов	главен експерт	510		
Малинка Кърпарова	старши експерт	510		
Лили Заркова	главен специалист	512		
Елена Топалова	главен специалист	512		
Гергана Константинова	главен специалист	510		
Лазарина Илкова	специалист	512		
ОТДЕЛ „ПРАВНИ ДЕЙНОСТИ“				
Фатме Демирова	началник	515		
Гергана Царска	главен юриконсулт	519		
Анелия Василева	главен юриконсулт	519		
Даниела Ангелова	главен юриконсулт	519		
Михаела Тодорова	главен юриконсулт	519		
Надежда Витева	главен юриконсулт	517		
ОТДЕЛ „ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ И ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА“				
Нено Ненов	началник	515		
инж. Васил Цигов	главен експерт	506		
л. арх. Иван Богданов	главен експерт	506		
Радка Ляхова	главен експерт	511		
инж. Ирена Стоянова	главен експерт	511		
инж. Весна Цакова-Кимова	главен експерт	511		
Лидия Здравкова	главен експерт	506		
Иван Станев	специалист	506		
СПЕЦИАЛИЗИРАНА АДМИНИСТРАЦИЯ				
ДИРЕКЦИЯ „ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ“				
Джемиле Молаахмед	директор	513		
Мария Ценкина	младши експерт	513		
ОТДЕЛ „ПРОМЕНИ В ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ“				
инж. Валентин Чамбов	началник	501		
инж. Нели Панчева	главен експерт	501		
инж. Ваня Иванова	главен експерт	501		
инж. Христина Стоянова	младши експерт	501		
Николина Неделкова	младши експерт	501		

име и фамилия	длъжност	втр. тел.	директен
Десислава Костова-Кунчева	младши експерт	527	
ОТДЕЛ „УЧРЕДЯВАНЕ НА ВЕЩНИ ПРАВА“			
инж. Антония Лозанова Петя Атанасова инж. Радосвет Загорски Драгомир Цицелков	и.д. началник главен експерт главен експерт старши експерт	528 528 527 527	
ОТДЕЛ „ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ И ПЛАНИРАНЕ“			
инж. Йордан Палигоров инж. Илия Ангелов инж. Мартин Тодоров инж. Антоанета Танева инж. Георги Тинчев инж. Румен Янкулов инж. Мариела Миронова	началник главен експерт главен експерт главен експерт главен експерт главен експерт главен експерт	529 529 556 557 529 529 516	
ДИРЕКЦИЯ „ГОРСКО СТОПАНСТВО“			
инж. Тони Кръстев д-р инж. Любка Върбева	директор ст. експерт - консултации на недържавни горовладелци и регистри	551 551	
ОТДЕЛ „СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ“			
д-р инж. Кирил Ташев инж. Емил Ракъджиев д-р инж. Петя Димитрова-Матева инж. Мария Чамбова инж. Светослава Стоянова д-р инж. Елена Рафаилова-Николова	и.д. началник главен експерт главен експерт главен експерт главен експерт главен експерт главен експерт	552 556 556 526 526 552	
ОТДЕЛ „ПОЛЗВАНЕ ОТ ГОРИТЕ“			
д-р инж. Любчо Тричков инж. Димитър Витев инж. Мартин Иванов Георги Коцев инж. Деян Стойнев инж. Диана Кирилова инж. Петя Пашова	началник главен експерт главен експерт главен експерт главен експерт старши експерт старши експерт	561 552 556 530 556 530 516	
ОТДЕЛ „НАУКА И МЕЖДУНАРОДНИ ДЕЙНОСТИ“			
инж. Долорес Белоречка инж. Николай Василев Николета Динева инж. Радка Върбанова Албена Бобева д-р инж. Деница Пандева Петя Славчевска	началник главен експерт главен експерт главен експерт главен експерт главен експерт старши експерт	02 90 45 360 02 90 45 361 02 90 45 361 02 90 45 358 02 90 45 356 02 90 45 359 02 90 45 355	

име и фамилия	длъжност	втр. тел.	директен
Даряна Манова	старши експерт		02 90 45 358
ДИРЕКЦИЯ „КОНТРОЛ ПО ОПАЗВАНЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ И ЛОВНО СТОПАНСТВО“			
инж. Росен Райчев Миглена Иванова	директор главен специалист		02 90 45 307 02 90 45 307
ОТДЕЛ „КОНТРОЛ ПО ОПАЗВАНЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТА ОТ ПОЖАРИ“			
инж. Николай Пиронков Владимир Константинов инж. Юрий Флоров инж. Спас Тумбев инж. Радка Славчева -Трайкова инж. Мурад Шикиров инж. Георги Дончев инж. Росица Първанова Юсеин Шакиров Димитър Керемидчиев Стилиан Стоянов Ивайло Найденов	началник главен експерт главен експерт главен експерт главен експерт старши експерт старши експерт младши експерт младши експерт главен специалист главен специалист главен специалист		02 90 45 364 02 90 45 362 02 90 45 363 02 90 45 362 02 90 45 363 02 90 45 357 02 90 45 357 02 90 45 357
ОТДЕЛ „ЛОВНО СТОПАНСТВО“			
инж. Юлиан Русев Екатерина Божинова инж. Петър Петров инж. Васил Паланов инж. Кристина Иванова Григор Георгиев	началник главен експерт главен експерт главен експерт старши експерт главен специалист		02 90 45 303 02 90 45 301 02 90 45 309 02 90 45 308 02 90 45 309 503
ДИРЕКЦИЯ „ТЪРГОВСКИ ДРУЖЕСТВА И ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ“ В МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ			
Инж. Виржиния Хубчева	директор	350	
ОТДЕЛ „ДЪРЖАВНИ ГОРСКИ ПРЕДПРИЯТИЯ“			
Инж. Олег Илиев Инж. Емил Маринов Инж. Елена Крижан-Величкова Николина Симеонова Инж. Росица Хорозова Инж. Антонина Костова Пепа Димова Иванка Димитрова	началник държавен експерт държавен експерт държавен експерт гл. експерт държавен експерт гл. експерт старши експерт	524 562 562 523 523 524 350 523	
ОТДЕЛ „СТРАТЕГИИ И ПЛАНИРАНЕ НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО“			
Инж. Спас Тодоров Екатерина Попова Инж. Боян Соколов Мариела Пчелинска инж. Борислав Симеонов	началник държавен експерт гл. експерт гл. експерт държ. експерт	525 525 525 269 562	

Да представим нашия професионализъм пред обществото

Ловният спорт в съвременния свят става все по-непопулярен и обществото е все по-негативно настроено към хората с оръжие, ползващи определена част от дивечовите популации. В голяма степен тези настроения се дължат на непознаване на основните правила при стопанисването на дивеча. Тук и ние, ловците, трябва да признаем своята вина, първо, по отношение на „капсулирането“ ни в ловните среди. От друга страна, каква е видимата част от нашата дейност - въоръжени, агресивни групи от хора в мощни джипове, снимки с отстрелян дивеч, демонстриращи неприемливо за обикновените хора отношение към него. И тук идва важният въпрос: как да представяме нашата дейност? Липсата на публичност за действителното състояние на управлението на дивечовите популации и стопанисването на дивеча налага да бъдем по-отворени за дейностите в горите, които извършваме, да разясняваме принципите на ловната дейност, да представим нашия професионализъм достъпно и разбираемо.

Представянето на отстреляните трофеи, особено от благороден елен („Trophäenschau“, или Шоу на трофеите) е широко разпространено мероприятие в развитите в ловностопанско отношение страни от Централна Европа. Защо шоу? Идеята е не просто да съзерцаваме впечатляващите рога на отстреляните животни. За специалистта тук е събрана много информация, анализът на която е предпоставка за по-добро стопанисване на благородния елен. По правило това мероприятие се провежда в края на трофейния лов на благороден елен - през втората половина на октомври. Провеждането му е на регионален принцип, където си дават среща както различните субекти, стопанисващи дивеч в региона, така и всички хора с отношение към благородния елен - земеделски производители (защото търпят щети от дивеча), биолози, еколози, горски служители, научни работници, местни жители. Представените трофеи са резултат от дейностите на много хора, а дивечът използва най-различни местообитания, представляващи горски територии, обработваеми земи, защитени територии. На изложението на трофеи всеки има възможност да види резултата от ловностопанската дейност и нивото на местната популация от благороден елен.

В организираната на 25 октомври м.г. преглед на ловните трофеи от благороден елен в ДЛС „Росица“ - м. Лъгът, освен среща между професионалисти, си поставихме и тази цел - трудът ни да се отвори към обществото. Домакин бе Северноцентралното гържавно предприятие - Габрово. Традицията трофеите да бъдат изложени на поляните в м. Лъгът бе нарушена, за да се избегне вероятността неволно да се пренесе африканската чума по свинете в района на ДЛС „Росица“.

Представени бяха повече от 50 трофея на благороден елен, както и няколко от елен лопатар. Участваха Държавните ловни стопанства „Росица“, „Воген-Ири Хисар“, „Дунав“, „Русалка“, „Мазалат“, както и дивечовъдните участъци „Правец“, „Зли дол“ и „Припека“. Броят на участниците, значителното количество представени трофеи, както и многото гости бяха показателни, че подобни срещи са необходими, а темата „благороден елен“ е актуална. Един бърз преглед на изложените трофеи веднага впечатлява с оценки над 230, дори над 235 точки по СИС. А това е едно напомняне, че популацията носи своите световно признати генетични заложби и още малко работа би ни върнала към трофеите от 250 и повече СИС точки, които бяха ежегодно добивани преди години.

По-задълбоченото разглеждане ни разкрива детайлите на стопанисването в различните ловностопански райони. Прави впечатление, че средната възраст на от-

стрелваните елени се покачва (ДЛС „Дунав“ - Русе, представи трофей на 14-годишен елен). Основание да направим подобен извод ни дава натрупаният опит от ежегодното представяне на трофеите от благороден елен, а от друга страна, вече имаме възможност да установим точната възраст на отстреляния индивид чрез шлайфане на кътник М1.

Всеки един трофей бе представен от ловния водач, разрешил отстрела, и това също е наложена традиция. Прави впечатление, че през годините акцентът се измества - от стремеж да се търси и отстреля най-доброто животно, към търсене на екземпляр, преминал кулминацията си. В този случай, дори рискувайки да изгубим от скъпите грамове в теглото, най-вероятно оценката по СИС ще се запази или дори ще се увеличи.

В най-важна за все повече колеги се превръща възможността именно най-добрите индивиди в популацията максимално дълго да сватбуват и да оставят качествено поколение. Трябва да признаем, че в много ловностопански райони ловуването бе се принизило до търсене и отстрел на „големия“ елен. Науката и практиката са доказали отдавна, че единственият път, който води към успех в стопанисването на благородния елен, е „стопанисването с пушка“, т.е. правилно планиране на ползването и изпълнение на този план, особено в по-непопулярните категории - женски и млади животни, с подчертано селекционен елемент.

Цивилизованото ловуване означава ползване на такава част от популацията, която гарантира устойчивото им състояние, на първо място, както и добивът на все по-качествени трофеи - гаранция за правилното управление на популацията.

Инж. Иван СТЕПАНОВ
директор на ДЛС „Росица“ - м. Лъгът

България се представи с мащабен щанд на „Лов и куче“

Най-голямото международно изложение за лов и риболов в Европа „Лов и куче“ се проведе за 39-и път от 28 януари до 2 февруари в Дортмунд, Германия. В международния форум, който е сред най-престижните в световен мащаб, се представиха над 850 изложители от 44 държави от Европа, Азия, Северна и Южна Америка, Австралия, Африка. Рекорден брой посетители - над 85 000, отчетоха организаторите.

Традиционни бяха изложбите на трофеи, представени са и новостите в принадлежностите, екипировка и оръжия за ловен туризъм, ловностопански съоръжения. Офроуд състезания и изрязване на животни от дърво, демонстрации с ловни птици и ловни кучета, кулинарен фестивал и много други събития съпътстваха форума. Атрактивни ловни турове и пътешествия по всички континенти предложиха изложителите. По традиция съпътстващо бе и изложението „Риба и рибари“, на което бяха показани риболовни принадлежности и аксесоари, лодки, както и уроци по спортен риболов. Нашата делегация бе представена от Атанас Добрев - зам.-министър на земеделието, храните и горите, инж. Мирослав Маринов - изпълнителен директор на ИАГ, инж. Дамян Дамянов - директор на ЮЗДП - Благоевград, инж. Веселин Нинов - директор на СИДП - Шумен, г-р Николай Лулов - директор на главна дирекция в БАБХ, инж. Васил Василев - председател на НАРС-САРБ и зам.-председател на FACE.

Българският щанд, разположен на близо 80 м² площ, почти три пъти по-голяма в сравнение с миналата година, бе изграден от Югозападното държавно предприятие, което заедно с Министерството на земеделието, храните и горите и Изпълнителната агенция по горите бе основен организатор на участието на нашата страна. Представени бяха капитални трофеи от благороден елен, елен лопатар, дива свиня, муфлон, сърнак, глухар, отстреляни през последните години, което повиши интереса на посетителите към България като ловна дестинация.

По време на изложението българската делегация взе участие в конференция, организирана от FACE (Европейската федерация за лов и охрана), на която бяха засегнати темите за бъдещето на ловния сектор и опазването на природата, местообитанията на дивеча, регулацията на хищници в регионите със завишена численост. Бяха обсъдени промените в новите европейски регулации за ограничаване на оловото в ловните муниципалитети. Изложението „Лов и куче“ даде възможност за представяне на българската природа и ловно стопанство, които имат своето безспорно място сред водещите световни ловни дестинации.

Екатерина БОЖИНОВА

Благородният елен във фокуса на учените

Участниците в работната среща на Юндола

На 16-17 януари в базата на ЛТУ в Юндола се проведе заключителната работна среща по проект „Популационни изследвания, миграции и състояние на запасите от благороден елен (*Cervus elaphus* L.)“, на която бяха представени основните резултати от предварителния отчет за тригодишния период на работа. Проектът е реализиран успешно благодарение на съвместен договор между Югозападното държавно предприятие - Благоевград (ЮЗДП), и Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания (ИБЕИ) на Българската академия на науките.

На срещата присъстваха изпълнителният директор на ИАГ инж. Мирослав Маринов и директорът на ЮЗДП инж. Дамян Дамянов. Участие взеха над 70 представители на Изпълнителната агенция по горите, държавни горски и ловни стопанства, регионални управления по горите, учени от ИБЕИ и Института за гората. Представени бяха разработките на участниците в Проекта. Изследвания, свързани с разпространението и биологията на благородния елен, не са правени от десетилетия и докладите на младите учени и експерти са сериозен анонс за продължаване на научното обслужване на нашата ловностопанска практика.

Интересни данни изнесе д-р инж. Росен Андреев от ЮЗДП за смъртността при благородния елен, като анализира влиянието на хищниците, тежките метали и браконьерството. Съавтор в това изследване е гл. ас. д-р Атидж Ахмед от ИБЕИ, която има и свои разработки, свързани с динамиката на числеността на благородния елен и с оценката на данните по отстрел. Анализ на системата за бонитиране на местообитанията на благородния елен презентира гл. ас. д-р Албена Власева от ИБЕИ.

Изследванията чрез проследяване на дивите животни с GPS-GSM системи представи доц. д-р Диана Златанова от Биологическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Интересни резултати са получени при определяне на размера на индивидуалните участъци на обитания, мобилността при миграциите и разселването, като броят на уловените и проследявани животни е 17 елена - 12 мъжки и 5 женски.

Биологът Калина Вълчинкова от ИБЕИ и доц. Диана Златанова представиха и критериите за избор на местообитанията при проследяването на елените.

Резултатите за половата и възрастовата структура, числеността и плътността на дивеча от изследването чрез фотокапани представи гл. ас. д-р Елица Попова от Биологическия факултет на Софийския университет.

Установяването на здравословното състояние на индивидите и оценката на ролята на миграциите за преноса на причинителите на заболявания презентира д-р Иван Тодев от отдел „Ловно стопанство и странични дейности“ на ЮЗДП.

Задълбочена бе презентацията на д-р инж. Чавдар Желев по темата „Причини за липсата на капитални трофеи в България през последните 30 години и загубите от това за ловното стопанство“, разработена в съавторство с Фрозита Ахмакова - и двамата от Ловния отдел на ЮЗДП, „Популационно-генетично разнообразие на благородния елен“, разработена в съавторство с Франц Зухентрунк от Австрия, Стийв Смит от Австралия, проф. Георги Марков от България, Бен Слимен от Тунис, Миломир Стефанович от Сърбия и Фрозита Ахмакова, също бе презентирана от д-р инж. Чавдар Желев.

Много професионални допълнения направи проф. Петър Генчев, дългогодишен учен от Института по зоология, сега ИБЕИ, и автор на редица книги за различни видове диви животни.

Представените резултати показаха определени тенденции в развитието и разпространението на емблематичния за страната ни вид дивеч - благороден елен, разселван и успешно реаклиматизиран почти девет десетилетия из горите на България. Задълбочените генетични и лабораторни резултати от проучванията, от своя страна, показват пътя на бъдещите изследвания и прилагането им в практиката. Безспорни са доказателствата за високото ниво на генетичния потенциал на българските елени, които са съчетани и с благоприятни условия на местообитанията. ¶

Президентът Румен Радев се среща със студенти от ЛТУ

На 12 февруари президентът на България Румен Радев участва в среща-дискусия със студенти, докторанти и преподаватели от Лесотехническия университет на тема „Решения на научните среди за опазване на нашия свят“. Участие в срещата взеха ректорът чл.-кор. проф. Иван Илиев, председателят на Студентския съвет Яна Григорова (снимката), членовете на Академичния съвет и представители на научната общност.

В обръщението си към присъстващите Румен Радев подчерта, че Бъл-

гария трябва да определи своята национална амбиция в най-важния за Европа, а и за света сектор - климатично неутралната икономика, и у нас да бъдат набелязани програми, в които да бъдат разработвани такива технологии и производства.

Президентът допълни, че разчита на младото поколение да търси, заедно с институциите и бизнеса, решения за баланс между екологично чисти и конкурентоспособни производства. Румен Радев отговори на въпроси на студенти и преподаватели в препълнената Аула на Университета, а по-късно обсъди с членовете на Студентския съвет научни подходи за опазване на природата и борбата с климатичните промени.

Женя СТОИЛОВА
Снимка Йордан ДАМЯНОВ

Подобряване на здравословното състояние на горите отчетаха експертите по лесозащита

На 13 февруари в Изпълнителната агенция по горите се проведе заседание на Националната комисия по лесозащита в състав: председател - инж. Тони Кръстев - директор на дирекция „Горско стопанство“, зам.-председател - д-р инж. Кирил Ташев - началник на отдел „Стопанисване на горските територии“, секретар - д-р инж. Петя Матева - главен експерт в ИАГ. Участие в комисията взеха изпълнителният директор на ИАГ инж. Мирослав Маринов и зам.-изпълнителният директор д-р инж. Ценко Ценов, представители на Министерството на земеделието, храните и горите, Министерството на околната среда и водите, Лесотехническия университет, Института за гората - БАН, експерти от Изпълнителната агенция по горите, Българската агенция по безопасност на храните, държавните горски предприятия.

Данни за здравословното състояние на горите през 2019 г. и предстоящи лесозащитни мероприятия през 2020 г. представиха директорите на трите лесозащитни станции - в София, Пловдив и Варна, инж. Илиян Мутафчийски, инж. Пенчо Дерменджиев и инж. Мария Кирилова.

Планираните въздушно пръскане на насекомните вредители за 2020 г. (40 656 дка) и механична борба (1333 дка) са почти двойно повече по площ в сравнение с площите за миналата година, а наземната химична борба (3435 дка) не търпи съществени промени спрямо миналата година. Санитарните и принудителните сечи (118 824 дка) за 2020 г. са наполовина спрямо прогнозираните за миналата година.

Основни насекоми вредители в иглолистните гори са боровата процесионка и рж-

дивата борова листна оса, докато в широколистните гори - педомерки, листозавивачки, гъботворка.

Отчетено беше, че повредите от корояди намаляват значително. Засегнатите площи от вредителя към настоящия момент са в размер на 1400 ха, което е десет пъти по-малко в сравнение с 2018 година. Затихващата тенденция при нападението на корояди се дължи и на бързото и навременно усвояване на увредените гори. През изминалата година усвоеният обем дървесина от корояди и болести е повече от 80 %, а от абиотични фактори - близо 70 %.

„Здравословното състояние на горите в страната е добро, което е показател за устойчиво стопанисване на горите. Разчитаме на съвместна работа и подкрепа от страна на научните среди, за да бъдат аргументирани и обосновани нашите действия“ - каза изпълнителният директор на ИАГ инж. Мирослав Маринов.

В условията на променящия се климат се очакват нови сериозни повреди от абиотични и биотични фактори. Приоритет в стопанисването на горите е повишаването на тяхната устойчивост към климатичните промени, ста-

на ясно от срещата. Като основни мерки бяха посочени подобряване на мониторинга на процесите в горите, засилване на превенцията на горски пожари, избор на издръжливи на засушаване дървесни видове и повишаване на устойчивостта на горите към природни бедствия. Д-р инж. Ценко Ценов даде примери за европейски страни, които преразглеждат своите концепции за стопанисване на горите в дългосрочен план и предприемат мерки за подобряване на структурата и видовия им състав. В перспектива географските информационни системи биха могли да се използват за проследяване на здравословното състояние на горите, отбеляза още той.

Очаква се новата Наредба за защита на горските територии от болести, вредители и други повреди да влезе в сила от юни 2020 година.

Годината ще бъде богата на събития, които ще отбележат шест десетилетия лесозащитна дейност в страната. Основно сред тях ще бъде международната научна конференция през есента.

Юлия СЪБЧЕВА
Снимка Йордан ДАМЯНОВ

МИНИМАЛНИ ЦЕНИ ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ДИВЕЧ И ДИВЕЧОВИ ПРОДУКТИ ЗА ОРГАНИЗИРАНИЯ ЛОВЕН ТУРИЗЪМ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА ОТ 01.03.2020 ДО 28.02.2021 г. СЪГЛАСНО ЧЛ. 76, АЛ. 2 ОТ ЗАКОНА ЗА ЛОВА И ОПАЗВАНЕ НА ДИВЕЧА

ЦЕНИ ЗА ОТСТРЕЛ НА ДИВЕЧ

1. ЕДЪР ДИВЕЧ

1. БЛАГОРОДЕН ЕЛЕН - *CERVUS ELAPHUS L.*

Срок за ловуване:

- мъжки и приплоди - от 1 септември до 31 януари;

- женски - от 1 октомври до 31 декември.

Трофеят се заплаща на база теглото в килограми, измерен с горната челюст.

от 4.01 до 5.00 кг	600 €	+3 €*
от 5.01 до 6.00 кг	900 €	+5 €*
от 6.01 до 7.00 кг	1400 €	+6 €*
от 7.01 до 8.00 кг	2000 €	+8 €*
от 8.01 до 9.00 кг	2800 €	+10 €*
от 9.01 до 10.00 кг	3800 €	+12 €*
от 10.01 до 11.00 кг	5000 €	+30 €*
от 11.01 до 12.00 кг	8000 €	+40 €*
над 12.01 кг	12 000 €	+80 €*

***Забележка:** за всеки следващи 10 грама. За трофеи над 230.00 т. по СИС се начислява добавка от 10 % върху цената. За отстреляна кошута над 2 г. - 150 €. Селекционен отстрел:

- до 2 г. - 100 €;

- от 2 до 4 г. с тегло на трофея до 4.00 кг - 300 €.

След 30 октомври може да се прави до 10 % отстъпка от отстрелната цена за трофейните животни.

За ранен и ненамерен дивеч се заплаща 50 % от стойността на цената на заявления за отстрел.

2. ДИВА СВИНЯ - *SUS SCROFA L.*

А. ИНДИВИДУАЛЕН ЛОВ

Срок за ловуване: целогодишно.

Трофеят се заплаща на база средноаритметично от дължината на долните зъби.

до 14.00 см	300 €	
от 14.01 до 16.00 см	300 €	+10 €*
от 16.01 до 18.00 см	500 €	+10 €*
от 18.01 до 20.00 см	700 €	+15 €*
от 20.01 до 22.00 см	1000 €	+20 €*
над 22.01 см	1400 €	+30 €*

***Забележка:** за всеки следващ милиметър. За отстреляна дива свиня до 1 г. - 50 €. За отстреляна дива свиня от 1 до 2 г. - 100 €. За отстреляна женска над 2 г. - 150 €. За ранен и ненамерен глиган - 500 €. За отстрелян глиган над 125.00 т. по СИС се заплаща 10 % върху цената на трофея. От 1 май до 31 август се прави до 10 % отстъпка от отстрелните цени за трофейните животни.

Б. ГРУПОВ ЛОВ (ГОНКА)

Срок за ловуване: от 1 октомври до вто-

рата неделя на януари.

Групов лов в ловни дворове към БИСД: от 1 октомври до последния ден на февруари. Трофеят се заплаща на база средноаритметично от дължината на долните зъби.

до 14.00 см	300 €	
от 14.01 до 16.00 см	400 €	
от 16.01 до 18.00 см	500 €	
от 18.01 до 20.00 см	700 €	
от 20.01 до 22.00 см	1000 €	
над 22.01 см	1400 €	

За отстреляна дива свиня до 1 г. - 30 €.

За отстреляна дива свиня от 1 до 2 г. - 50 €.

За отстреляна женска над 2 г. - 150 €.

3. ЕЛЕН ЛОПАТАР - *CERVUS DAMA L.*

Срок за ловуване:

- мъжки и приплоди - от 1 септември до 31 януари;

- женски - от 1 октомври до 31 декември.

Трофеят се заплаща на база теглото в килограми, измерен с горната челюст.

Шилар	100 €	
до 2.00 кг	400 €	
от 2.01 до 2.50 кг	400 €	+2 €*
от 2.51 до 3.00 кг	500 €	+4 €*
от 3.01 до 3.50 кг	700 €	+10 €*
от 3.51 до 4.00 кг	1200 €	+16 €*
над 4.01 кг	2000 €	+30 €*

***Забележка:** за всеки следващи 10 грама. За трофеи над 200.00 т. по СИС се начислява добавка от 10 % върху цената.

За отстреляна кошута - 50 €.

За отстрелян приплод - 50 €.

След 30 ноември може да се прави до 10 % отстъпка от отстрелната цена за трофейните животни.

За ранен и ненамерен дивеч се заплаща 50 % от стойността на цената на заявления за отстрел.

4. МУФЛОН - *OVIS MUSIMON PALL.*

Срок за ловуване:

- мъжки - целогодишно;

- женски - от 1 септември до 31 януари.

Трофеят се заплаща на база средноаритметично от дължината на рогата.

до 40 см	60 €	
от 40.01 до 50 см	60 €	+14 €*
от 50.01 до 60 см	200 €	+20 €*
от 60.01 до 70 см	400 €	+60 €*
от 70.01 до 80 см	1000 €	+120 €*
над 80 см	2200 €	+150 €*

***Забележка:** за всеки следващ сантиметър.

За отстреляна женска - 50 €.

За отстрелян приплод - 50 €.

За трофеи над 230.00 т. по СИС се начислява добавка от 10 % върху цената.

За ранен и ненамерен дивеч се заплаща 50 % от стойността на цената на заявления за отстрел.

5. СЪРНА - *CAPREOLUS CAPREOLUS L.*

Срок за ловуване:

- мъжки - от 1 май до 30 октомври;

- женски и приплоди - от 1 септември до 30 октомври.

Трофеят се заплаща на база теглото, измерено в грамове, като за горната челюст се приспадат 90 грама.

до 200 г	100 €	
от 201 до 250 г	100 €	+1 €*
от 251 до 300 г	150 €	+2 €*
от 301 до 350 г	250 €	+3 €*
от 351 до 400 г	400 €	+8 €*
над 400 г	800 €	+10 €*

***Забележка:** за всеки следващ 1 грам.

За трофей над 160.00 т. по СИС се начислява добавка от 10 % върху цената.

За отстреляна сърна - 50 €.

За отстрелян приплод - 50 €.

За ранен и ненамерен дивеч се заплаща 50 % от стойността на цената на заявления за отстрел.

6. ЕВРОПЕЙСКИ БИЗОН (ЗУБЪР) - *BISON BONASUS L.*

Срок за ловуване:

- мъжки - целогодишно;

- женски и приплоди - от 1 септември до 31 декември.

Трофеят се заплаща на база международната точкова система СИС.

до 130.00 т.	1650 €	
от 130.01 до 150.00 т.	2180 €	
от 150.01 до 170.00 т.	3270 €	
над 170.01 т.	4350 €	

За отстреляна женска - 1650 €.

За отстрелян приплод - 830 €.

7. ТИБЕТСКИ ЯК - *BOS MUTUS P.*

Срок за ловуване:

- мъжки - целогодишно;

- женски и приплоди - от 1 септември до 30 октомври.

За отстреля се заплаща за мъжки и женски - 1200 €.

8. ГЛУХАР - *TETRAO UROGALLUS L.*

Срок за ловуване:

- мъжки - от 15 април до 15 май.

За отстрелян глухар се заплаща 1200 €. За ранен и ненамерен дивеч се заплаща 50 % от стойността на цената на заявления за отстрел.

9. ДИВА КОЗА - RUPICAPRA RUPICAPRA L.
(при спазване на изискванията, предвидени в Закона за биологичното разнообразие)

Срок за ловуване:

- мъжки - 1 декември - 15 януари; 10 април - 10 май;

- женски - 15 септември - 31 октомври.

Трофеят се заплаща на база на международната точкова система CIC.

до 80.00 т.	700 €	
от 80.01 до 85.00 т.	800 €	+30 €*
от 85.01 до 90.00 т.	950 €	+38 €*
от 90.01 до 95.00 т.	1140 €	+65 €*
от 95.01 до 100.00 т.	1465 €	+67 €*
над 100.01 т.	1800 €	+200 €*

*Забележка: за всяка следваща точка. За ранен и ненамерен дивеч се заплаща 50 % от стойността на цената на заявения за отстрел.

II. ДРЕБЕН ДИВЕЧ

1. ЗАЕК - LEPUS EUROPEUS PALL. - 30 €.

Срок за ловуване:

от 1 октомври до 31 декември.

2. НУТРИЯ - MIOCASTOR COYPUS MOL. - 15 €.

Срок за ловуване:

от 1 ноември до последния ден на февруари.

3. ФАЗАН - PHASIANUS COLCHICUS L. - 10 €.

Срок за ловуване:

от 1 октомври до 31 януари.

Фермерно произведени - от 1 октомври до 28 февруари.

4. ДИВИ ПАТИЦИ, РАЗРЕШЕНИ ЗА ЛОВ - 6 €.

Срок за ловуване:

от 1 октомври до 31 януари.

5. ГОЛЯМА БЕЛОЧЕЛА ГЪСКА

- ANAS ALBIFRONS SCOP. - 20 €.

Срок за ловуване:

от 1 октомври до 31 януари.

6. ЯРЕБИЦА - PERDIX PERDIX L. - 20 €.

Срок за ловуване:

от 1 октомври до 30 ноември.

Фермерно произведени - от 1 октомври до 31 януари.

7. КЕКЛИК - ALECTORIS GRAECA

CIPRIOTES HARTERT. - 15 €.

Срок за ловуване:

от 1 октомври до 30 ноември.

Фермерно произведени - от 1 октомври до 31 януари.

8. ГОРСКИ БЕКАС

- SCOLOPAX RUSTICOLA L. - 20 €.

Срок за ловуване:

от втората събота на август до последния ден на февруари.

9. ГРИВЯК - COLUMBA PALUMBUS L. - 3 €.

Срок за ловуване:

от втората събота на август до втората неделя на февруари.

10. ГУРГУЛИЦА

- STREPTOPELIA TURTUR L. - 3 €.

Срок за ловуване:

от втората събота на август до 30 ноември.

11. ПЪДПЪДЪК

- COTURNIX COTURNIX L. - 3 €.

Срок за ловуване:

от втората събота на август до 30 ноември.

12. ТОКАЧКА - NUMIDA MELEAGRIS L. - 6 €.

Срок за ловуване:

от 1 октомври до 31 януари.

Фермерно произведени - от 1 октомври до 28 февруари.

13. ОБИКНОВЕНА БЕКАСИНА

- GALLINAGO GALLINAGO. - 3 €.

Срок за ловуване:

от втората събота на август до последния ден на февруари.

14. ЧЕРНА ЛИСКА - 1 €.

Срок за ловуване:

от 1 октомври до 31 януари.

15. СКОРЕЦ - 1 €.

Срок за ловуване: целогодишно.

16. ДИВА ПУЙКА - 20 €.

Срок за ловуване:

от 1 октомври до последния ден на февруари.

Забележка: по договаряне може да се начисли 10 % за ранен и ненамерен дивеч.

III. ХИЩНИЦИ

1. ВЪЛК - CANIS LUPUS L. - 220 €.

Срок за ловуване: целогодишно.

2. ЛИСИЦА - VULPES VULPES L. - 10 €.

Срок за ловуване: целогодишно.

3. ЧАКАЛ - CANIS AUREUS L. - 10 €.

Срок за ловуване: целогодишно.

4. ДРУГИ ХИЩНИЦИ, РАЗРЕШЕНИ ЗА ЛОВ - 10 €.

Забележка: отстрелните цени включват грането и осояването на кожата.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ УСЛОВИЯ

1. Директорите на държавните ловни стопанства имат право да предлагат пакетни цени след одобрение от директорите на държавните предприятия по чл.163 от Закона за горите.

2. Трофеите от благороден елен, елен лопатар и сърндак се заплащат на база тегло, измерено 24 часа след обработката им. В случаите, когато този срок не може да бъде спазен, от теглото на трофея се приспадат до 5 % за влажност.

3. Ловните стопанства гарантират до 15 % точност при отстрела на заявения трофей (без глиган). Когато разликата в гарантираната точност е над 15 %, ловецът може да откаже да придобие трофея и съответно не го заплаща.

4. Заявка за лов се счита за потвърдена, когато услугите са предплатени в размер на 30 % най-късно до 10 дена преди провеждането на лова.

5. Трофеи от благороден елен с оценка над 250.00 т., елен лопатар с оценка над 200.00 т., сърндак с оценка над 160.00 т., муфлон с оценка над 230.00 т. и дива свиня с оценка над 140.00 т., определени по CIC, не се изнасят от страната до изтичането на 6 месеца от отстрела.

МИНИМАЛНИ ЦЕНИ ЗА ПРОДАЖБА НА ДИВЕЧОВО МЕСО ПРЕЗ 2020 ГОДИНА
от районите на дейност на държавните ловни стопанства и дивечовъдните участъци,
стопанисвани от държавните горски стопанства

1. За цяло животно с кожата, изкормено, без глава и крака:

Елен (БДС 4664-73)	- 3 €/килограм.
Сърна (БДС 4664-73)	- 3 €/килограм.
Дива свиня (БДС 4664-73)	- 0.5 €/килограм.
Заек (БДС 4662-84) с кожа, без крака и вътрешности	- 5 €/брой.
Муфлон	- 1.5 €/килограм.
Дива пуйка	- 6 €/брой.
Други видове едър дивеч	- 1.5 €/килограм.
Фазан	- 2 €/брой.
Токачка, патица	- 1 €/брой.

Яребица, кеклик, бекас	- 1 €/брой.
Гъска	- 2 €/брой.
Гривяк, гургулица, пъдпъдък	- 1 €/брой.
2. За цяло животно, изкормено, без глава и крака, одрано:	
Елен	- 3.5 €/килограм.
Сърна	- 3.5 €/килограм.
Дива свиня	- 1 €/килограм.
Муфлон	- 2 €/килограм.
Други видове едър дивеч	- 2 €/килограм.
За трофейни животни през брачния период	- 1 €/килограм.

Цените са с включен ДДС.

МИНИМАЛНИ ЦЕНИ ЗА ПОЛЗВАНЕ НА БАЗИТЕ ЗА ЛОВЕН ТУРИЗЪМ И ЗА УСЛУГИТЕ ЗА ОРГАНИЗИРАН ЛОВЕН ТУРИЗЪМ,

предоставяни от държавните предприятия и техните териториални поделения
по чл. 163 от ЗГ, за периода 01.03.2020-28.02.2021 г.

I. БАЗИ ЗА ЛОВЕН ТУРИЗЪМ

1. Нощувка със закуска, съгласно категоризацията на ловната база:

- в ловна резиденция: единична стая - 50 €, двойна стая - 60 €;

- в ловен дом: единична стая - 40 €, двойна стая - 50 €;

- в ловна хижа: единична стая - 20 €, двойна стая - 30 €.

2. Храноден: обяд - 20 €, вечеря - 20 €. В цената за храноден се включва консумация на топли и безалкохолни напитки. Алкохолните напитки се продават по утвърден от директора на съответното териториално поделение ценоразпис, поставен на видно място. В деня на пристигане и заминаване клиентите запла-

щат реално консумираните обяд или вечеря.

3. Придружителите заплащат пълен размер на пансиона. За деца до 7 години, придружаващи ловците, не се заплаща за нощувка и храна. За деца от 7 до 14 години се заплаща 50 % от цената за нощувка и храна.

II. УСЛУГИ ЗА ОРГАНИЗИРАН ЛОВЕН ТУРИЗЪМ

1. Ловен водач - 50 € на ден.

2. Носач - 15 € на ден.

3. Цена за групов лов на дива свиня с организация - 80 € за един ловец на ден.

4. Цена за групов лов на дива свиня без организация - 20 € за един ловец на ден.

5. Моторно превозно средство - 50 € на

ден.

6. Фотолов с водач - 20 € на ден.

7. Ловно куче - 10 € на ден.

8. Пансион за ловно куче - 15 €.

9. Трансфер (място на пристигане - стопанство - място на отпътуване): за микробус и лек автомобил - 0.7 € за км, но не повече от 300 €.

III. Посочените по т. I и т. II цени са в евро, с включен ДДС. Цените са минимални и държавните горски и ловни стопанства могат да договарят по-високи цени след одобрение от директора на съответното държавно предприятие по чл. 163 от Закона за горите.

IV. Всички допълнителни услуги се заплащат по договаряне.

Експерти от Лесозащитната станция - Пловдив, се срещнаха със студенти и ученици

На 15 януари експерти от Лесозащитната станция - Пловдив, се срещнаха със студенти по екология от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

„Регулирането на протичащите процеси в горите, поддържането на биологичното равновесие на екосистемите, професионалната намеса без допълнително замърсяване с пестициди в горите са основни задачи на специалистите по лесозащита“, каза пред бъдещите еколози директорът на Лесозащитната станция - Пловдив, инж. Пенчо Дерменджиев. Експерти от станцията запознаха студентите с основните лесовъдски и лесозащитни дейности в горите, със сигнализацията, лесопатологичните обследвания, работата с информационната система по лесозащита на Изпълнителната агенция по го-

рите и изготвянето на прогнозите за очакваните нападения.

Бяха представени начините за борба с вредителите и болестите по горскодървесната растителност, като бе акцентирано върху биологичната борба. Особено интересна за младите хора беше темата за използването на бактериални и вирусни препарати, които са предпочитани пред средствата за химична борба. Разселването на естествени болести и полезни насекоми, които се хранят с вредителите в горите, също навлиза активно като ефективен метод в лесозащитата.

На 17 януари ученици от XI клас на ПГСГСТ „Н. Й. Вапцаров“ - Чепеларе, специалност „Горско и ловно стопанство“, присъстваха на открит урок в Лесозащитната станция -

Пловдив. Експертите представиха пред учениците общата административна структура на системата на горите, основните лесовъдски и лесозащитни дейности и лесозащитните мероприятия. Младежите бяха запознати с основните болести и вредители по горскодървесната растителност и имаха възможност сами да диагностицират различни заболявания и вредители с технически средства на ЛЗС - Пловдив.

Срещите бяха проведени в контекста на събитията, посветени на 60-годишнината от създаването на Лесозащитната станция - Пловдив, и във връзка с отбелязването на обявената от Организацията по прехрана и земеделие към ООН 2020 г. за Международна година на растителното здраве.

Прес ИАГ

Кампанията за закупуване на малки горски имоти отчете ръст на заявленията

С 54 % повече - 1715 са заявленията от физически лица, собственици на малки имоти в горски територии, подадени до държавните горски предприятия за закупуване на горите им в сравнение с предишната кампания през 2016 г., когато заявленията бяха 1112. Почти двойно се е увеличил броят на заявленията до Северозападното държавно предприятие - Враца, като от 289 през 2016 г. сега са достигнали 536. Голям е интересът и на територията на Южно-централното държавно предприятие - Смолян, където броят се е увеличил с над 60 % - от 118 на 191. С 54 % се е увеличил броят на заявленията на територията на Северноцентралното държавно предприятие - Габрово, от 147 през 2016 г. до 226. Близко 50 % е и ръстът в Югоизточното държавно предприятие - Сливен - от 266 на 386. В Югозападното държавно предприятие - Благоевград, подадените заявления са 295 при 214 през 2016 година. Най-малко са подадените заявления в Североизточното държавно предприятие - Шумен - 81, при 78 през 2016 година.

Целта на закупуването е да се осигури целогодишно поддържане на здравословното състояние на горите и опазването им от по-

сегателства, пожари и неблагоприятни въздействия. На закупуване подлежат малки горски имоти в непосредствена близост до държавни гори, като общият размер на имотите, предложени от един собственик, не може да надхвърля 50 декара. Първият етап на процедурата за изкупуването бе от 1 октомври 2019 г. до 15 януари 2020 г., когато приключи приемът на заявления за закупуване. До средата на април комисията по оценяване ще извърши преглед на предложенията за съответствие със заложените критерии, оценка на имотите и класиране. След този срок ще бъде направено предложение за закупуване към собствениците и те ще имат 3 месеца за изповядване на сделките, така че в средата на годината се очаква цялостното приключване на кампанията.

При проведената през 2016 г., съгласно обявената тогава процедура, бяха финализирани сделки за закупуване на 126 имота с обща площ 1029 дка на стойност близо 600 000 лева. За настоящата кампания е заделен почти двойно по-висок ресурс от 1 000 000 лева.

Пресцентър МЗХГ

20 ГОДИНИ „БУЛПРОФОР“ - В ПОДКРЕПА НА ГОРСКИЯ СЕКТОР

На 20 февруари Браншовото сдружение на практикуващите лесовъдци и горски предприемачи в България „Булпрофор“ отбеляза 20 години от основаването си. На церемония в столичния хотел „Централ“ председателят на Сдружението инж. Антоний Стефанов направи ретроспекция на дейността на организацията. Поздравителни адреси по случай празника поднесоха инж. Ценко Ценов - зам. изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите, проф. Иван Палигор - председател на Съюза на лесовъдците в България, инж. Иван Пенков - председател на Асоциацията на горските фирми в България, инж. Стефан Шулев - директор на НПГТС „Хр. Ботев“ - Веллингград, инж. Борис Господинов - главен редактор на сп. „Гора“.

На тържеството присъстваха представители на Изпълнителната агенция по горите, Института за гората, Лесотехническият университет, Асоциацията „Общински гори“, държавните горски предприятия и други сдружения и организации.

На всички свои партньори от името на „Булпрофор“ инж. Антоний Стефанов връчи юбилеен почетен знак и удостоверение „За особени заслуги в лесовъдската

Инж. Антоний Стефанов връчва на зам. изпълнителния директор на ИАГ г-р инж. Ценко Ценов юбилейния плакет

практика“. С отличието на „Булпрофор“ бе удостоена и редакцията на сп. „Гора“.

Юлия СЪБЧЕВА
Снимка Йордан ДАМЯНОВ

Природозащитни организации в диалог с Изпълнителната агенция по горите

На 23 януари експерти от Изпълнителната агенция по горите и представители на WWF - България, Коалицията „За да остане природа в България“, Българското дружество за защита на птиците, Асоциацията на парковете в България, Българската фондация „Биоразнообразие“, Сдружението за дива природа „Балкани“ и Фондацията „ЕкоОбщност“ обсъдиха механизми за ефективно управление на природните паркове, експертния капацитет и проблема с приемствеността на кадрите.

Природозащитниците подчертаха съществуващото добро сътрудничество с Агенцията, като изразиха мнение, че то трябва да се развие в още по-широко участие в работни групи при промени в нормативната уредба, в които водеща е ИАГ, с цел да бъдат представени и дискутирани повече мнения и идеи на заинтересованите страни.

Като добър пример бяха посочени обсъжданията и направените предложения по повод обявяването на 107 000 ха гори във фаза на старост. Експертите от неправителствените организации бяха единодушни, че решението за обявяването им е успех в усилията на държавата да подобри обществените функции на държавните гори, и се съгласиха, че опазването им е обща кауза на всички, които се грижат за горите. Беше подчертана нуждата от строго прилагане на Закона за защитените територии и Закона

за биологичното разнообразие при осъществяване на контролната дейност в горите. Двете страни обсъдиха представянето на информацията от лесоустройствените проекти и възможността за по-лесен достъп до нея през сайта на Изпълнителната агенция по горите.

Присъстващите се съгласиха да работят заедно при определянето на горските територии, подходящи за залесяване с медоносни видове, без да бъдат нарушавани местообитанията на ценни и редки местни видове.

На следващия ден на срещата, участие в която взеха и изпълнителният директор на ИАГ инж. Мирослав Маринов, представители на ЮЗДП - Благоевград, Федерацията на природозащитни сдружения „Зелени Балкани“ и Сдружението „Булпрофор“, бе решено да бъде разработена съвместна методика за оценка и определяне на нивата на добитата дървесина. Методиката ще помогне за усъвършенстване на работата по опазването и контрола на горските територии, както и на всички площи, от които се добива дървесина.

Усилията на съвместната работа ще бъдат насочени и към изработването на цялостна система от индикатори и критерии за създаването на по-добра превенция.

Прес ИАГ

СРЕЩА НА ВИПУСК 1980

На 16 и 17 май в Студентския учебен комплекс - Юндола, ще се проведе среща на завършилите Висшия лесотехнически институт, випуск 1980 година.

За контакти: Борис Господинов, тел.: 0888 81 34 78; Валентин Чолашки, тел.: 0885 51 12 07.

Желаещите да участват в срещата да потвърдят присъствието си до 15 април.

Устойчиво и достъпно екологично обучение за училищата

Проф. д-р Дилянка БЕЗЛОВА, гл. ас. д-р Христина БАНЧЕВА-ПРЕСЛАВСКА -
Лесотехнически университет

Международните, европейските и националните политики, свързани с опазването на околната среда и изменението на климата, едва ли са изпълними, ако промяната и екологосъобразното отношение не бъдат заложени в основите на обществото - децата, които да станат съзнателни и отговорни граждани, за да могат да осигурят устойчиво бъдеще. В това значима роля имат учителите и те трябва да бъдат обучени да въвеждат достъпно екологично образование в съществуващите учебни програми, да ангажират младите хора в разбирането за промените в климата и да ги подтикнат към устойчива промяна чрез забавно, ориентирано към действие, социалноотговорно учене.

Проектът „Устойчиво и достъпно екообучение за училища“ (RAEST - Resilient Affordable Eco-School Training, 2018-1-BG01-KA201-047856) има за цел да подготви преподавателите да управляват училищата по екологосъобразен начин и да направят екологията достъпна за учениците чрез развитие на мрежа от финансово неангажиращи и лесно изпълними екологични проекти в четири държави.

При работата по реализиране на малки, финансово достъпни, проекти учениците се запознават с разнообразни начини за опазване на околната среда и събират екологични идеи, концепции и опит, за да създават по-устойчиво бъдеще. Младите хора (7-18 години) повишават осведомеността си по екология, опазване на околната среда и усвояват екологосъобразни действия, които са лесни за изпълнение в училище и у дома. Това ги прави активни граждани и ги мотивира за екологична инициатива с местно, но трайно въздействие.

Проблемите, на които се търсят екологични решения в RAEST, са свързани с теми като изсичане на гори, свръхдобив на природни ресурси, чист транспорт и електроенергия, пестициди, управление на отпадъци, водни ресурси, замърсяване на въздуха, изчезване на видове.

Целевите групи са учители и училищни мрежи от началното образование, а резултатите могат да се ползват от ученици, училищни организации и обществото като цяло.

Основните резултати - интелектуални продукти от проекта, са свободно достъпни на български, английски, гръцки, словенски и турски език на страницата <https://ecoschooltraining.eu>.

Достъпната екологична бенчмаркинг методология и инструмент за сравнителна екологична оценка в училищата е средство за анализ на пропуските при самооценка. Следва изискванията за управление на околната среда и системите за устойчивост съгласно Международната организация по стандартизация, регламент EN 14001: 2004. Предлага информация за петте фази: ангажимент за устойчивост в училище, планиране, прилагане, проверки и корекции, непрекъснато подобряване в 18 стъпки.

„АБВ ръководството“ с учебни материали има за цел да подпомогне учителите във въвеждането на достъпно екологично обучение. Съдържа 11 конкретни теми за екология и опазване на околната среда. Към всяка от тях е разработена теоретична и практическа част с ориентирани към действие образователни занимания.

Порталът „Достъпна екология“ разполага с функ-

цията „Създаване на собствен екопроект“, която позволява на училищата да опишат екоидеи, споделяйки ги с други в мрежата.

Разработено е също **мобилно приложение** за Android, достъпно в Google Play, което ще съдържа 26 анимации за опазване на околната среда. Сценариите на видеоклиповете кореспондират с темите от „АБВ ръководството“.

Подходът за разработване на обучителните продукти се състои от няколко стъпки. Първо се разработват индивидуалноориентирани цели и задачи, а въз основа на тях се създава съдържанието. Обучението се организира, като се взимат предвид отитът и способностите на обучаемите. Избира се подходящ метод, основан на активното учене. Извършва се непрекъснат мониторинг по време на изпълнението. Редовно се преглежда балансът и последователността между различните видове дейности - указания, завършване на практическо упражнение и критерии за оценка, преглед на казуси и използване на мобилната платформа за обучение. Процесът завършва с обратни връзки от различните заинтересовани страни, усъвършенстване на резултатите и отчитане.

Ефективността на RAEST се състои в методиката на неговото изпълнение. Създадени са отношения с организации, които вече работят в областта на екологията и са привлечени в прилагането на екологично обучение на учители. Установени са нуждите и приоритетите на целевите групи във връзка с достъпната екология. Изследванията се разработват с учители, които да ръководят процеса на развитие на достъпна екология. Наръчникът за изпълними проекти позволява те се слепят в екологична мозайка и да взаимодействат чрез мрежа от училища и общности.

Проектът е значим, защото развива въображението и мотивацията на децата, подкрепя ученето отвъд класната стая, повишава уменията на младите хора за критично и творческо мислене, изпълнява образователните стандарти едновременно за много учебни предмети, насърчава здравословния начин на живот, укрепва общността, поощрява предприемане на отговорни действия за по-добра околна среда и не на последно място - овластява учителите и учениците. RAEST е с продължителност 2 години и ще завърши през ноември 2020 година. Основава се на партньорството на 7 организации от 4 държави (България, Гърция, Турция и Словения), като обединява Лесотехническия университет с две основни училища, две бизнес организации, център за повишаване на квалификацията на учители и аниматор на 3D филми. Финансиран е от програмата „Еразъм +“ на Европейската комисия.

Научната дейност на проф. Симеон Недялков

Изтъкнатият български учен проф. Симеон Недялков (1918-2007) има безспорен принос в изучаването на горските екосистеми в областта на екологията не само у нас, а и в чужбина. Специализира екология в Швейцарската федерална политехника, преподава в Техеранския университет, където създава факултет по екология и опазване на природната среда. Като експерт по екология в ООН работи в Афганистан, Индия, Пакистан, Либия, Виетнам, Централна Африка и другаде. Защитава докторска дисертация в Грузинската академия на науките. Дълги години е експерт по екология в ЮНЕСКО, академик е на Европейската екологична академия и на Световната академия по опазване на околната среда. Член на Международната асоциация на еколозите и председател на Асоциацията на българските еколози.

Проф. Недялков е роден през 1918 г. в с. Игнатица, Врачанска област.

През 1944 г. завършва лесовъдство в Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет.

Работи като директор на Горските

стопанства в Чупрене, Кости, Говежда, в Учебно-опитното стопанство „Петрохан“ и Министерството на горите. От 1951 до 1967 г. е на научна работа в Института за гората, където защитава кандидатска дисертация и през 1963 г. е избран за професор по лесоустройство и дендрометрия. Предмет на дейността му са теоретико-методологичните проблеми на горските и пасищни екосистеми, дендрометрия и лесоустройство. Проф. Недялков има значителен принос за развитие на комплексните горскоекологични изследвания у нас, ръководител или водещ участник е в редица изследователски проекти на Института за гората.

Проф. Недялков има голям принос за изграждането на Института по екология на БАН, директор на който е от 1978 до 1988 година. Във Варненския технически университет основава първия Факултет по екология и опазване на околната среда, на който е декан през 1991-1995 година.

Задълбочени са проучванията на проф. Недялков в горите във връзка с тяхното стопанисване и опазване. Ценни са проучванията му в горските екосистеми от стационари на Института за гората в различни райони на Рила (Недялков и кол., 1966), изследванията на динамиката на структурните параметри на дендроценозите в някои горски екосистеми на резервата „Парангалица“ и за други гори в страната (Недялков, 1958, 1959, 1960, 1961; Недялков, Димитров, 1981). Многобройни са неговите самостоятелни и в съавторство публикации. Автор е книгата „Теория на екологията“, която е преиздавана, има редица монографии, учебници и научни трудове.

За поддържане на екологичното равновесие в горските ресурси проф. Недялков посочва лесоустройството като организационно-планово средство и разглежда основните принципи при управлението на горските екосистеми и комплекси (Недялков, 1964, 1978, 1994). От значение за горскостопанската наука и практика са резултатите от изследванията му върху прилагането на изборната форма на стопанство в някои иглолистни насаждения на горско-техническия участък - Говедарци, на ГС - Самоков, и неговите научни трудове по организация на стопанството в смърчовите гори и проучванията му в букови и други наши гори (Недялков, 1965, 1967, 1980 и др.).

В резултат на своите изследвания проф. Недялков разработва метод за горско екоуправление и основите на организацията на горското стопанство в иглолистните гори и методи за екологично устройство на горите и народните паркове. В други самостоятелни или в съавторство разработки са обосновани научните основи на горското стопанство в планински гори у нас, като са дадени насоки за тяхното рационално използване, обогатяване и опазване (Недялков, 1981, 1983, 1998). Голямо значение има научната му дейност, свързана и с разработването на методи за екологичното устройство на горите. Според него основното е да се създават такива структурно-функционални параметри на горските екосистеми, които да дават голямо количество биомаса и да запазват и изпълняват изключително важната си многостранна екологична роля.

Проф. Недялков изтъква, че екологичният мениджмънт на горските екосистеми трябва да се подчинява на два основни принципа - повишаване на биопродуктивността, а оттам и на екологичните стабилизиращи параметри на екосистемите. Предлага биопродуктивността като основен фактор за определянето на екосистемите от един и същи дървесен вид и че от екологична гледна точка биомасата отразява екологичния потенциал на месторастенето (екотопа). Въвежда понятията „актуални“ и „потенциални“ типове гора, като дава пример, че на най-богатите и свежи типове месторастения може да се срещне келявият габър, който е слабопродуктивен и е актуалната (сегашна) екосистема. На същия екоп (месторастене) може да се развие зимен дъб или бук с по-голяма продукция и това е потенциална (бъдеща) екосистема.

Като много важни въпроси от управление на горските екосистеми проф. Недялков поставя следните: дали да имаме монокултури, едновъзрастни или смесени гори, както и дали дендроценозите да са едновъзрастни, или да са разновъзрастни. Подчертава, че смесените дендроценози от подходящи и добре съчетани дървесни видове дават по-висок биопродуктивен и общоекологичен ефект. В свои научни работи проф. Недялков посочва, че в лесовъдската практика у нас се използва териториалното устройство на горските комплекси и разглежда лесоустройството като организационно-планово средство за поддържане на екологичното равновесие в горските ресурси. Изтъква, че за защитно-водоохранните гори е необходимо територията на устройвания обект да бъде максимално покрита с дендроценози с висока степен на защитно-водоохранни функции.

В редица разработки (Недялков, Раев, 1988; Недялков, 1998) е направена препоръка, че за разпределението на класовете по възраст върху територията на горския комплекс е добре те да се формират по водосбори. За достигане на голям защитно-хидрологичен ефект на планинските гори е от значение да бъде оптимално разпределението на дендроценозите по класове на възраст и да не се съсредоточават на големи площи насаждения от един клас на възраст.

При съвременните природни условия въпросът за оценката на екологичния риск за горите от въздействието на климатичните аномалии придобива все по-голяма актуалност и неговото решаване налага прилагането на научнообосновани подходи. Това се отнася особено за горски територии у нас с по-ниска от 800 м н.в., повлияни от климатични промени. Поради климатичните си особености нашата страна е изложена на въздействията на засушавания, екстремни максимални или минимални температури, ураганни ветрове, поройни валежи. Увеличава се честотата и интензивността на неблагоприятни, включително и на опасни, атмосферни явления. Наред с това непрекъснато нараства интересът към проблематиката, свързана с екологичните условия и устойчивото стопанисване на горите. Според проф. Недялков много важно е запазването на горските екосистеми и набелязването на методи за управление на отделните горски екосистеми в горския комплекс, които да са насочени към повишаване на тяхната продуктивност и екологична ефективност. В областта на екологичния мениджмънт на горите проф. Симеон Недялков разглежда основните принципи в управлението на горските екосистеми и комплекси, а за лесоустройството изтъква, че е лост за екологичен мениджмънт на горските комплекси, при което се решават много въпроси.

Доц. д-р Надежда СТОЯНОВА

Акумулаторните триони на „Хускварна“ задават нов стандарт за мощност и производителност

На 5 и 6 февруари в шведския град Йоншюпинг Husqvarna Division, част от Husqvarna AB, представи новото поколение акумулаторни триони T540i XP® и 540i XP®.

На презентацията присъстваха представители на медии, специализирани в сферата на горското стопанство и грижата за дърветата в градска среда, от Австрия, Белгия, Великобритания, Германия, Дания, Италия, Норвегия, Финландия, Франция, Холандия и Швеция. Президентът на Husqvarna Division Саша Менгес нарече новите резачки пробив в усъвършенстването на акумулаторните триони. С впечатляваща мощност и маневреност, еквивалентни на професионалните бензинови резачки от клас 40CC, и идеални за повяляне на дървета и кастрене - така бяха представени инструментите от Андреас Рангерт - вицепрезидент на „Клиентска група горски професионалисти“, и Пиер Ланкуист - глобален продуктов мениджър на „Професионални триони“.

За максимална мощност, производителност и надеждност акумулаторната резачка T540i XP® е снабдена с батерия BLi200X, а за модел 540i XP® е осигурена BLi300.

Специално за новите два триона е създадена шината X-PRECISION™, осигуряваща работа с прецизен контрол и намален откат, и веригата X-CUT™ SP21G, която впечатлява с гладко и ефективно рязане.

Трионите са напълно преработени и оптимизирани, а мощността им е увеличена с повече от 30 % в сравнение с предишни акумулаторни резачки на „Хускварна“. Стартират и спират при натискане на бутон, а състоянието на батерията е лесно видимо на иновативния интерфейс.

Сред основните предимства на акумулаторните триони са липсата на ауспук, ниският шум и максимално намалените вибрации, което означава по-малко напрежение върху тялото на работещия с тях. Липсата на директни емисии е другият не по-малко важен плюс. Трионите са класифицирани по IPX4, което означава, че могат да работят при всякакви атмосферни условия.

Според редица световни класации за най-опасна професия работата на арбориста заема място сред първите три позиции. На десетки метри височина, където специализираната техника не достига, професионалистът прави нужното за обезопасяване на високи

Пиер Ланкуист представи новото поколение акумулаторни резачки

▲ Участниците в презентацията на новите триони: (от ляво надясно) Пиер Ланкуист, Андреас Рангерт, Тоуи Ресман, Доузефин Хегер, Скот Форест и Саша Менгес

▼ Заг иновациите на „Хускварна“ стои съвместният труд на инженери и арбористи

▲ Инженери на компанията обясниха приложените нововъведения
 ▲ Доузефин Хедгер показва професионализъм на световно ниво

Професионалистите в грижата за дърветата, които демонстрираха предимствата на новите резачки

дървета и подкастриране на опасни клонове. Неговият основен инструмент - трионът, трябва да е удобен, лесен за работа, ефективен, прецизен, устойчив и в баланс със самия арборист, независимо от позицията му на върха.

Тоуи Ресман - вицепрезидент на „Продуктов дизайн“, подчерта, че новите акумулаторни триони се отличават с нов дизайн и са разработени съвместно с професионалисти, отдадени на грижата за дърветата, в стремеж да бъде улеснена работата им.

ляващ капацитет на рязане, без значение дали е на земята, или на десетки метри височина.

Макар че акумулаторните триони T540i XR® и 540i XR® ще бъдат налични при дилърите на „Хускварна“ по-късно през пролетта, на професионалисти в сектора като четирикратните победители в Световния шампионат за арбористи Доузефин Хедгер от Великобритания и Скот Форест от Нова Зеландия е била дадена възможност да работят с тях. Те разказаха с подробности за професията си с множество примери, при които усъвършенстваните резачки подобряват работното им ежедневие.

Утрото на следващия ден предложи още по-близък поглед върху арбористката професия. На метри от замръзналото езеро Хукашон Доузефин Хедгер демонстрира професионално катерене и работа с трион сред клоните на 20-метров клен. В същото време Скот Форест разясняваше пред журналистите действията на арбористката, условията, възможните опасности и предимствата при боравенето с новия акумулаторен трион.

Инженерите на „Хускварна“ показаха новите шини и вериги, както и детайлите на акумулаторните резачки и обясниха приложените при тях иновации. От професионалистите в боравенето с трион, сред които беше и Йохан Пийл - победител в Европейския шампионат за арбористи през 2019 г., научихме кои подобрения при двата акумулаторни триона помагат в работата им и ги улесняват. Със състезателно рязане беше демонстрирана по-голямата им мощност пред сходен по параметри бензинов модел.

Пред журналистите бяха показани и други иновативни продукти на компанията като защитни панталони, разработени с помощта на арбористи, с включен подсилващ материал за още повече сигурност и функционалност. Благодарение на множество въздухопроводи новата каска с многоточково окачване „Spire vent“ обещава комфорт, сигурност и стил дори при условия с високи температури. Представено беше оборудване от първа необходимост като торбички за хвърляне за поставяне в дървото на въже за катерене, въжence за хвърляне с чанта тип „куб“, чанта за въже, карабини и клин.

Без съмнение новите продукти на „Хускварна“ ще задоволят високите изисквания на професионалистите в горското стопанство и арбористите в нелекото им работно ежедневие, при което много често дават на земята, или на метри височина от нея значение има дори най-малкият детайл.

Женя СТОИЛОВА
 Снимки автора

София 1700, ул. „Осми декември“ № 13, тел: 024 666 916
 e-mail: info@agroland.eu
 www.husqvarna.bg

Блажка ДИМИТРОВА

Блажка Димитрова е едва на 30 години и е от тези хора, които умеят да носят няколко дини под една мишница. От тези, които всички правят с енергия и сърце, които умеят да те запалят за идеята и да те убедят да ги последваш. Тя е от тези млади хора, които ни дават надежда, че бъдещето ни е в добри ръце. Завършила е „Публична администрация“ в Софийския университет и магистратура „Национална сигурност и отбрана“ във Военната академия „Г. С. Раковски“. Започва да преподава по програмата „Заедно в час“ и в продължение на две години е учител по предприемачество и английски език в 54 СОУ в София. Паралелно с това завършва „Педагогика“ и „Английска филология“ в Пловдивския университет. Била е водещ в онлайн телевизия и радиопредаване. Но именно в оное време, прекарано в училище, смята за определящо за развитието ѝ, защото именно това става причина да отвори „Благичка - кухня с кауза“, която от една година е първият в България ресторант с нулев отпадък. Философията Zero waste (нулев отпадък) я свързва със съмишленици, с които създават сдружението „Нулев отпадък - България“, а в началото на тази година излезе от печат и първата ѝ книга „Живот с нулев отпадък в България“.

Философията за нулев отпадък

- Блажка, казвате, че именно работата с деца дава посока на развитието Ви, въпреки че днес не сте учител.

- Исках да бъда учител, за да правя нещо, което носи промяна и е в услуга на обществото. Тези две години работа с деца бяха изключително развиващи, израснах като човек и научих много. В опита си да намеря общ език с тях забелязах, че непрекъснато ядат и започнах да им нося от храната, която приготвях вкъщи. Тогава разбрах колко много храната сближава. Убеждавайки ги в часовете по предприемачество, че могат да направят нещо в България, се оказа, че те мен мотивираха. Накараха ме да повярвам, че готвя страхотни неща и започнах да ги промотирам във Фейсбук сред приятели, които съответно ме препоръчваха на други, и започнах да получавам поръчки. Наех едно малко помещение за кухня и го оборудвах с уреди от първа необходимост с парите, които бях спестила за докторантура. Учениците през цялото време бяха редом до мен. И така на 15 май 2016 г. официално отворих врати „Благичка - кухня с кауза“. Беше голямо доказателство за учениците, че нещата могат да се случат. В началото не очаквах, че това ще се превърне в основната ми дейност, представях си го като допълнителен доход, който ще въвлече хобито ми. Като

учител работех с проблемни деца и много исках това място да дава шанс на младежи в неравностойно положение. И оттогава до ден днешен в кухнята работят само такива младежи - израснали по домове, без родители, глухонеме, бивши наркозависими. Единствено условие, на което трябва да отговарят, е да обичат да готвят. А от миналата година се преименувахме на „Blagichka - zero waste“.

- Кое наложи промяната?

- Започнах да живея според философията за нулев отпадък преди 4 години. С малки и лесни стъпки постепенно у дома вече не ходехме до кофата за боклук. Но в кухнята всяка вечер изхвърляхме по няколко торби, затова реших да трансформирам и ресторанта. В началото на 2018 г. го споделих пред по-широка аудитория на един голям форум „Панаир на идеите“. Тогава осъзнах, че липсва информация за философията „нулев отпадък“ и повечето хора смятат, че това е невъзможно. Бях изчала много по въпроса, прилагам го вкъщи, така че бях убедена, и това още повече ме амбицира. Междувременно срещнах много съмишленици на идеята за живот без отпадък и с екип от 7 души основахме сдружение „Нулев отпадък - България“. Започнахме да организираме събития, фокусирани върху училищата, защо-

то вярвам, че там е мястото, където можем да променим нагласите. Създадохме методология от 7 урока, съпроводени с игри и видеа, които презентирахме в V и VI клас. Започнахме да включваме доброволци и в момента сме 35 души, всички много ентусиазирани и мотивирани. От април 2018 г., когато основахме сдружението, вече сме организирали около 70 събития. Амбицията ни е да създадем онлайн наръчник, който учителите да могат да използват за уроците по нулев отпадък. Разпространяваме философията и в бизнес организации. Канят ни много големи компании, не само в София, но и в страната. Стремим се да станем информационен канал и да осигуряваме коректна, достоверна, проверена информация.

- Да поговорим за същността на философията за живот без отпадък.

- „Нулев отпадък“ е процес, водещ към по-добър живот, философия, която става част от начина ти на мислене. Основните принципи са 5: *Refuse* - отказвайте това, от което не се нуждаете - опаковки, предмети, хора. Вторият е *Reduce* - намалете потреблението на нещата, от които имате нужда. Мога да дам пример с пастата за зъби - реално ни е нужна една трета от количеството, което обикновено се рекламира. Третият принцип *Reuse* се отнася за многократното използване. За нас в ресторанта той е основен. Пазаруваме всички продукти в собствени кутии, бутилки и торби. Около нас има много вещи, които можем да използваме отново или да претворим в нещо полезно с различен от първоначалното предназначение. Следващият принцип е *Recycle* - рециклирането, когато не сте успели да приложите предходните. Загължително изхвърляйте отпадъците в контейнерите за рециклиране. Дори да не

трябва да е еднакво и да се редуват. В компостера не трябва да попадат мазнини, цитруси, орехи, костилки. Млечни продукти, месо, готвена храна, преминала термична обработка, заедно с погрешки и мазнина могат да се компостират в „бокаши компостер“, където се изисква висока температура, за да се унищожат патогенните микроорганизми. Бъркането на компоста също е много важно.

- Защо поставяте рециклирането на последно място сред принципите за живот с нулев отпадък? Не е ли то ефективен начин за намаляване на отпадъците?

- Ключово е да се фокусираме върху първите три принципа и да стигаме до рециклирането в краен случай. Понякога видове пластмаса се рециклират само веднъж. Хартията може да бъде рециклирана 5-7 пъти, а стъклото и алуминият - безкрайно. Затова помислете си следващия път, когато си купувате нещо в пластмасова опаковка. При изхвърлянето на кутии, кашони, бутилки е важно да бъдат съгнати или смачкани, за да не заемат място в контейнерите за смет. Може би е любопитно да се знае, че всеки тон рециклирана хартия спасява 13 дървета и спестява използването на 4 кВт/ч електроенергия. Един тон рециклирана пластмаса спестява електричеството на едно българско домакинство за две години, а рециклирането на една стъклена бутилка спестява енергията, необходима за 25 минути работа на вашия компютър.

мислете си следващия път, когато си купувате нещо в пластмасова опаковка. При изхвърлянето на кутии, кашони, бутилки е важно да бъдат съгнати или смачкани, за да не заемат място в контейнерите за смет. Може би е любопитно да се знае, че всеки тон рециклирана хартия спасява 13 дървета и спестява използването на 4 кВт/ч електроенергия. Един тон рециклирана пластмаса спестява електричеството на едно българско домакинство за две години, а рециклирането на една стъклена бутилка спестява енергията, необходима за 25 минути работа на вашия компютър.

- Безспорно философията за живот без отпадък е насочена към съхраняване на природната среда. Какво място заема природата в живота Ви?

- За мен едно от ключовите послания, които се опитвам да разпространявам, е, че няма такова нещо като отпадък, тоест всеки отпадък е ресурс. Имаме една природа, една планета, която ни дава всичко, от което имаме нужда, и всичко, което ние трябва да направим, е да се грижим за нея, за да продължава да ни дава.

Интервюто проведе Юлия СЪБЧЕВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ

- малки стъпки всеки ден

сте сигурни, че може да се рециклират, така им дават шанс да бъдат използвани отново, защото в сивите кофи са обречени. И най-любимият ми принцип е *Rot* - компостирането на органичния отпадък. За нас в ресторанта това е най-важното. На практика компостирането имитира природния процес, който превръща нашия хранителен отпадък в плодородна почва. Поставихме компостера в близката на ресторанта градинка между блоковете преди година и половина. Вече около 20 семейства го използват и досега не сме го изпразвали, толкова много отпадъци могат да се претворят в почва.

- Разкажете малко повече за компостирането. Какви органични отпадъци могат да се използват?

- Компостирането всъщност е много лесно - в съд с дупки, за да влиза въздух, на дъното се поставят съчки за дренаж и картон за основа, препоръчително е да се сложи шепа свежа пръст, след това се смесват зелени с кафяви отпадъци. Зелените са растения, остатъци от сурови плодове и зеленчуци, чай и кафе. Кафявите са картон, вестници, салфетки, черупки от яйца, есенни листа, талаш, ролки тоалетна хартия, трици, хляб, обелки от картофи. Съотношението между двата вида

ДПП „Персина“ ще опазва кърдоглавия пеликан

Дирекцията на Природен парк „Персина“ започна работа по нов проект „Опазване на кърдоглавия пеликан по черноморско-средиземноморския прелетен път“, финансиран по програма Life на Европейския съюз, чието официално откриване се състоя в края 2019 г. в Букурещ.

Основната цел на Проекта е опазване на кърдоглавия пеликан на Балканския полуостров чрез редуциране на застрашаващите го фактори по време на гнездене, миграция и зимуване, както и подобряване на гнездовите местообитания на вида. При изпълнението на Проекта у нас ДПП „Персина“ ще си партнира с Българското гружество за защита на птиците.

Кърдоглавият пеликан се превърна в емблематичен вид за блатото

Песчина на територията на Погоръжан резерват „Песчински блато“ в ПП „Персина“. През последните години колонията, която се установи там, постепенно се разрасна, което наложи изпълнението на дейности, насочени към подобряване на условията за гнездене.

По проекта, наричан накратко „Животът на пеликана“, са заложени за изпълнение основни дейности като проучване на гнездовата, мигриращата и зимуващата популация на вида, изграждане на нови гнездови местообитания, информационни кампании сред рибари и ловци, обучителни семинари, образователни и комуникационни дейности за широката общественост. Изпълнението му е с продължителност 5 години и се координира от „Rewilding Europe“ в партньорство с Дирекцията на Природен парк „Персина“ - Белене, Българското гружество за защита на птиците, Румънското орнитологично гружество, Гръцкото орнитологично гружество, „Rewilding“ - Украйна, и „Rewilding“ - Дунавска

гелта.

В проекта са включени 27 места, ключови за пеликана по черноморско-средиземноморския прелетен път, наречени „специални защитени зони“, от екологичната мрежа „Натура 2000“. В България териториите, в които ще се извършват дейности, са десет: „Сребърна“, Комплекс „Беленски острови“, Шабленски езерен комплекс, Бургаско езеро, Комплекс „Мандра-Пода“, Атанасовско езеро, Комплекс „Стралджа“, Язовир „Овчарица“, „Студен кладенец“ и Язовир „Розов кладенец“.

Даниела КАРАКАШЕВА
Снимка Светослав СПАСОВ

Новини от държавните предприятия

СИДП - Шумен: Нова пожарна кола в помощ на ДГС - Преслав

Държавното горско стопанство - Преслав, ще закупи специализиран автомобил за справяне с огнените бедствия, съобщават от Североизточното държавно предприятие - Шумен. Ръководството на Предприятието планира всяка година да бъде купувана кола, оборудвана с техника за гасене, като общият им

брой тази година ще стане девет. През изминалата година на територията на Североизточното държавно предприятие - Шумен, са горели 62 пожара, опожарени са 3440 дка гори, а щетите възлизат на 20 000 лева. Държавните горски стопанства в Смядово, Нови пазар, и Провадия са единствените, на чиято те-

ритория няма изпепелени гори. От териториалните поделения отчитат, че 74 % от запалванията са причинени от човешка небрежност и при паленето на стърнища от земеделци и пастири. Броят на пожарите през последните години нараства и заради засушаванията.

Татяна ДИМИТРОВА

IN MEMORIAM

На 24 февруари почина инж. Кольо Канев Сидеров. Роден е на 31.10.1936 г. в Нова Загора, Сливенска област. През 1962 г. завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

От 1962 до 1968 г. работи в ГС - Момчилград, последователно като началник на горско-технически участък, старши инженер и заместник-директор, а след това до 1971 г. е заместник-директор на ГС - Кърджали. Три години е на работа в Опитната база по борба с ерозията - Кърджали. През 1973-1979 г. е заместник главен директор на Районната дирекция по горите - Кърджали. След това 9 години е на обществена работа.

Главен директор на Горкостопанския комбинат (по късно РДГ) - Кърджали, става през 1986 г. и работи на тази длъжност до пенсионирането си през 1998 година. Цялата му дейност в този период е свързана с най-значимите по мащаби залесяване и овладяване на еро-

зията в Източните Родопи - над един милион декара нови и реконструирани гори и огромно строителство на технико-укрепителни съоръжения. Горските стопанства в региона са обект на вниманието на лесовъдите от цялата страна и особено на други държави, които изказват възхищение от огромните постижения на Кърджалийската лесовъдска школа. Същевременно повсеместно се извеждат отгледни сечи в млади насаждения, обособен е значителен по площ превръщателен клас от дъбови и букови издънкови насаждения.

Поклон пред светлата му памет!

Стартира финалната фаза по въвеждане на PEFC сертифицирането в България

На 30 януари се проведе информационна среща за въвеждане на PEFC стандарти за горска сертификация в България. Събитието бе организирано от Съвета за устойчиво управление и сертификация на горите в България (СУУСГБ), който е националният управляващ орган за системата PEFC в България, и Изпълнителната агенция „Българска служба за акредитация“ (ИА БСА) - домакин на събитието. С това стартира финалната фаза на процеса по въвеждане на PEFC сертифицирането на гори и продукти от тях в България.

Момент от срещата в присъствието на инж. Антоний Стефанов - PEFC - България, инж. Ирена Бориславова, Боян Иваничков - ИА БСА, Михаел Копривникар - PEFC - Словения, Хуберт Палуш - PEFC - Словакия (от ляво надясно)

Срещата бе открита от инж. Ирена Бориславова - изпълнителен директор на ИА БСА, и инж. Антоний Стефанов - председател на PEFC - България.

Процедурата и етапите на процеса на акредитация бяха представени от Боян Иваничков - държавен инспектор в ИА БСА. Реми Сурния от PEFC International в Женева, Швейцария, презентира организацията и нейните дейности, като разясни икономическите аспекти на PEFC сертификацията и нейното развитие в регионален аспект. Българския PEFC стандарт за горите бе тема на презентацията на инж. Антоний Стефанов. Словенският опит сподели представителят на Камарата по горско стопанство на Словения Михаел Копривникар, а дейността на PEFC - Словакия, бе представена от Хуберт Палуш. Ролята на сертифицирането във веригата за доставки бе темата на презентацията на Ласло Ягер от австрийския вносител на дървесина HS Timber Group.

Участие в информационното събитие взеха представители на Министерството на земеделието, храните и горите, Изпълнителната агенция по горите и нейните регионални структури, Лесотехническият университет, Института за гората - БАН, браншови и неправителствени организации, заинтересовани страни.

Специализираното информационно събитие е организирано по проект „Повишаване ефективността и ефикасността на услугите, предоставяни на българските предприятия в областта на акредитацията“ по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“, 2014-2020 година.

Юлия СЪБЧЕВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ

**СПЕЦИАЛНА ЦЕНА
ЗА 30-ГОДИШНИНАТА**

42 750 лв.
35 500 лв. (без ДДС)

- 11 кВт Електрически
- Пакет хидравлика АНЗ
- М рамка
- SW10

30 YEARS Wood-Mizer Europe

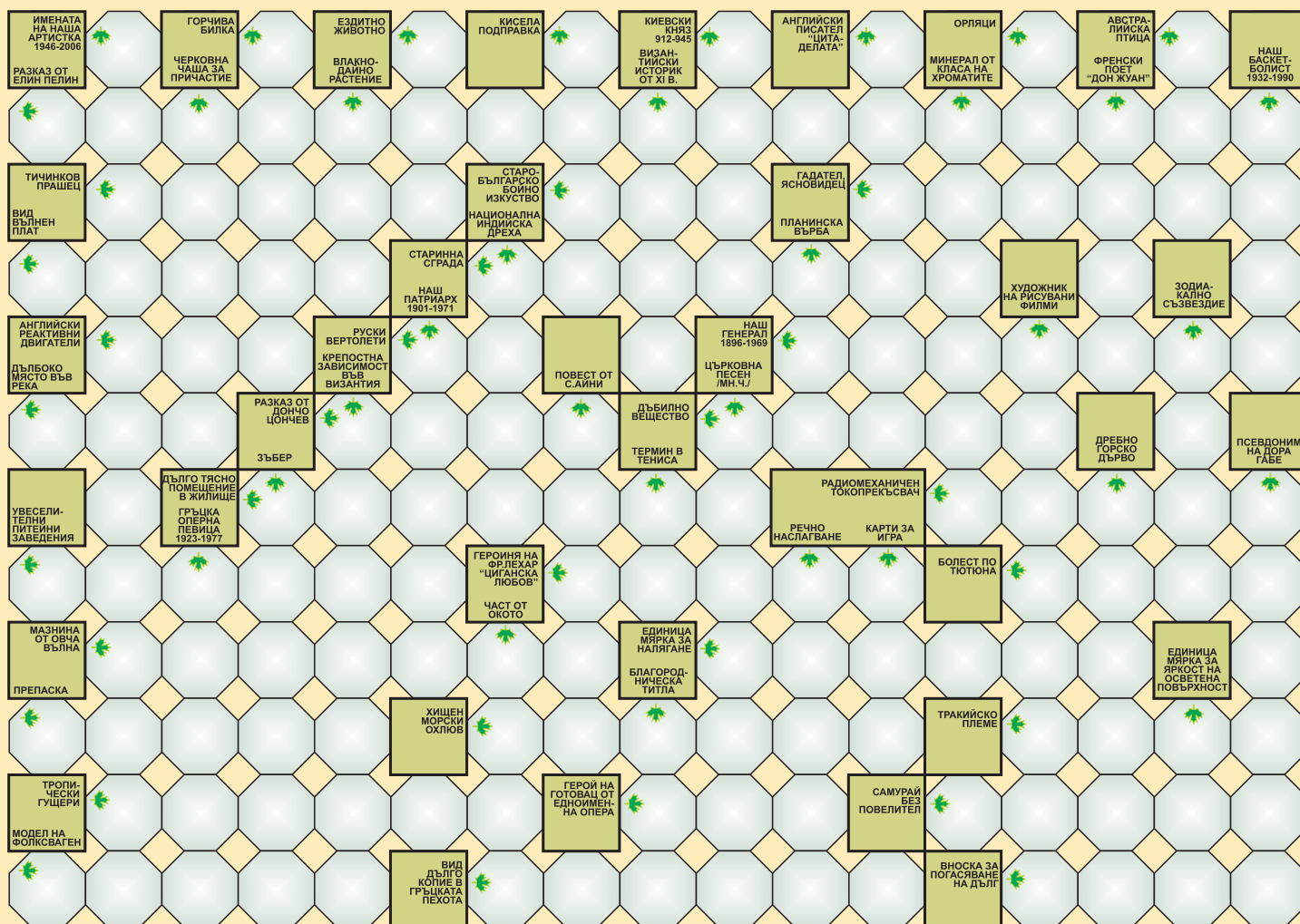
LT20 HYDRAULIC

*Промоцията е валидна от 01.01.2020 до 31.12.2020

www.woodmizer.bg | office@ecotechproduct.com

Екотехпродукт ООД
София 1186, ул. „Стар Лозенски път“ № 38
тел./факс: 02/979 17 10 тел.: 02/462 70 35
тел.: 089 3013264

Wood-Mizer
from forest to final form

РЕЧНИК: ИТАЛ, ПАСКАЛ, САРИСА

СТЕФАН КРЪСТЕВ

ОТГОВОРИ НА КРЪСТОСЛОВИЦАТА ОТ БРОЙ 1/2020:

ВОДОРАВНО: Рики Мартин. Век. Роман. Агилера (Кристина). Балон. Брокат. Нивет (Сали). Авала. Две. Ярд. Ери. Орт. „Арис“. Небе. Ядка. Торес (Корайма). Роб. Кента. „Ането“. Парк. Рок. Талон.

ОТВЕСНО: „Бира с водка“. Кол. Еркер. Лимон. Танк. Мания. Кан. Вратар. Бедро. Старт. Ирак. Иго. Есен. ЕНИКАР. Сет. Лавин. (Аврил). ТА. ИВЕТА. Ерол. Ер. Любо. Скара. Ебен.

Саморасляци

Бай Нено Балканджията тръгва на път с влак. Тъкмо се качил и куфарът му изчезнал. Ягосан се обръща към кондуктора:

- Кондуктор, какво е това безобразие?! Влакът едва тръгна, а на мен вече ми откраднаха куфара!
- Какво се чудиш, бе! Това е бърз влак!

Събрали се англичанинът, французинът и старият горски бай Нено Балканджията да обсъждат кой какво ще вземе на жена си за 8 март.

- Аз на моята Елизабет - започнал англичанинът - ще взема най-приказната рокля, обципана с мъниста, и, разбира се, тук-там с гуаманти, за да подчертава прелестната ѝ фигура и изящните крака...

- Чакай - апострофирал го събеседниците му, - да не вземе да я хареса някой принц, че напоследък, виждаш, не побират много...

- Нищо! Да я вземе! Винаги съм мечтал моята съпруга да е принцеса.

- А аз на моята Жоржет - продължил французинът - ще ѝ взема най-гъхавия, с най-секси аромат пар-

фюм. Да ухае от единия край на метрото чак до другия...

- Чакай, чакай, ако някой я хареса за любовница?
- Да я хареса! Ние тук всички си имаме любовници. Таман и малко опит да обменим.

- А ти? - подканили бай Нено, който изпаднал в размисъл.

- Аз...няма да рискувам с моята Пена. Ще ѝ взема...20 лева от портмонето и ще отидем да се почерпим с приятелите за нейно здраве.

- Къде се изгуби вчера, Нено? - питат го приятелите.

- Вчера с жената празнувахме 40 години семеен живот - казва Нено с въздишка.

- И как го отбелязахте?

- Решихме да си облечем сватбените грехи за годишнината.

- И???

- На мен ми стават чорапите, а на жената - чантата!

Какво става с мечтите, които се сбъдват

Помните ли филма „Купихме си зоопарк“? В него става дума за английския журналист Бенджамин Мий, който купува западнал и пред закриване зоопарк и го прави кукличка. Българският учител по биология Кръстьо Дъбов не купува зоопарк, а 100 дка земя край Бургас, за да отглежда овошки. Не потръгва и тогава той решава да направи нещо, към което го тегли сърцето и защото има мечта. Това става преди 10 г. - до зоопарк още е далече, но фермата за пауни е неговото добро начало, а и блестящото настояще, защото днес тя със своите 320 броя и 29 вариации на вида е най-богатата колекция в Европа и Азия. Така започва историята на „ZOO Бургас“, като на кино.

Наближаваме зоопарка навечер, зимно време. Шефът, по анцуг и маратонки - прекрасен в работния си вариант, ни въвежда вътре. Няма бетон, няма асфалт, алеите са от чакъл, по-нататък е трева, спящи овощни дървета и розови храсти, представяте ли си как „избухват“ напролет 49-те вида рози! Котката Станка гальовно се оплита в краката ни, докато изневи-делица срещу нас не изскача отбор от 30-ина токачки, вдигайки неистова врява. „Ходещата аларма - казва Кръстьо, - пазачи. Не пропускат да известят за гост или неприятел“. Сивото на точки гласовито облаче така и не ни изпуска „от очи“, докато се запознаваме с обитателите на това чудно място, но най-накрая „СОТ“-ът се понася към дома си, който е точно над жилището на носатите мечки. Тъй като не виждаме Пако и Моли - говорещите папагали, пристигнали след дълго очакване от лицензирания развъдник в Холандия през есента на м.г., питаме Кръстьо дали вече имат по-богат речник, без нецензурни думи, както е обещал.

Пълно спокойствие, червеното кълбо на зимното слънце е почти на хоризонта и обитатели-те на зоопарка кротко довършват вечерята си или идват на мрежата да се видим отблизо. Така за първи път в живота си се целувам с диво животно - двугърбата бяла камила Бейби. Любопитната двойка (винаги са по двойки!) сиви короновани жерави не пропускат да раз-ходят великолепието си. Прибралите се в къщичката си лемури (котешки) се скупчват на прозореца с окръглени очички - и те да видят какво става. Двойката бели полярни вълци (други от породата в България няма) прави няколко спокойни кръга из доста просторната си територия. Пауните, основателите на това животинско царство, прибрали невероятните си опашки, удобно се наместват върху клонестите преградки под тъмнеещото вече небе - не обичат да спят на закрито. Цяла сюрсия жизнерадостни холандски мини козички зарязва похапването и се изсипва срещу нас. Кенгуруто Валаби също решава да не се отдалечава от големите радостни деца, в които се превръщаме ние, уж сериозни хора, в зоопарка. Да, ще ви съобща нужните факти и цифри - частният „Зоопарк Бургас“, един от 10-те у нас, но с официален лиценз от 13 март 2019 г., се намира в кв. „Черно море“, разположен е на 38 дка, върху които в условия, близки до реалната природа, живеят 650 животни - птици, примати, тревопасни и хищници, от 60 вида. Искат най-малко по 15 т храна на ден. Имат си лични имена и немалко осиновители. Но най-важното - имат си Кръстьо Дъбов, 24 часа на разположение, както и неговата съпруга и дъщеря, за които зоопаркът е кауза с голямо бъдеще. Щастлив човек, който нарича миналата година „сбъдната мечта“, защото е получил лиценз и е успял да направи така нужната ограда на цялата територия на зоопарка.

Светлана БЪНЗАРОВА

ПРОФЕСИОНАЛНА АКУМУЛАТОРНА СЕРИЯ

АГРОЛАНД -БЪЛГАРИЯ - АД

София 1700, ул. „Осми декември“ № 13, тел: 024 666 916

e-mail: info@agroland.eu

www.husqvarna.bg

Husqvarna®

READY WHEN YOU ARE